

Hay Nikadwan Liblun nadan Patul Hay mipanggep ketuwen liblu an 2 Patul

Am-in nimpe nadan patul di Israel ya gaga-iho da. Mu dakol damdama nadah patul di Judah ya gaga-iho. Uggeda inun-unud hi Apu Dios te nadan adi makulug an dios nadan nakiboblen diday inun-unud da. Ot hanadan tatagu ya in-innat day gaga-ihon inun-unud da nadah adi mangulug ke Apu Dios.

Ugge immamlong hi Apu Dios ketuwen inat da, mu takon di athidi ya adina pinhod an iwalong nadan pinilihan tataguna. Kinali intud-ak nay profetas nat kalyana datuwen patul ya nadan tatagut itikod day gaga-ihon atton dat hiya ya abuy dayawon da. Handih nala-uy kaatnan toon hi adida pangun-unudan ya adida pangngolan hi kalyon Apu Dios ya in-abulut na datuwen tatagud Israel ya Judah an apputon di buhul da didat alan da didan balud hi udum an boble.

Hay nitudok ketuwen liblu:

1. Ginibbun Elijah di punhilbiyanan Apu Dios ot umeh langit (1:1—2:11)
2. Hi Elisha an prophet ya hay nunhilbiyanan Apu Dios. (18:1—25:30)
3. Hanadan na-na-at inggana dadagon di iAssyriay boble an Israel. (8:16—17:41)
4. Hanadan na-na-at hi boble an Judah inggana naapput nadan tataguh di ot mie dan balud ad Babylon. (18:1—25:30)

Hay kinalin Apu Dios an kastigun Ahasiah

¹ Handih nateh Ahab an patul di Israel ya ginubat di iMoab di Israel.

² Hi Ahasiah an nihannot an patul ya nag-an nalpu nah balkon nah mikadwan gladun di balenad Samaria ot adi pakadalan. Immitud-ak hi tatagun e makihummangan ke Baal Sehub an dios ad Ekron an ongal an bobled Pilistia ta inilaona hin mapoy-an nadan liput nat pumhod.

³ Mu kanan nan anghel APU DIOS ke Elijah an profetas an iTisbe di “Em damuwon nadan binaal nan patul an hi Ahasiah ta kanam ke diday ‘Tipet eyu tibon hi Baal Sehub an dios di Ekron an kay maid di Dios takuh tud Israel?

⁴ Gapu te athina ya eyu kalyon nah patul hituwen kanan APU DIOS: Munnanong kan mibakbakillang nah kamam te adika pumhod. Ya nunna-ud an mate ka!’ ”

Ot umeh Elijah an inun-unud nay kinalin Apu Dios.

⁵ Handih nibangngad nadan intud-ak nan patul ya kananan diday “Tipet ekayu nibangngad?”

⁶ Himmumang dan kanan day “Dinammu dakami nah ohan tagun kananay mibangngad kamit kalyon min he-ah tuwen kinalin Apu Dios: ‘Kon maid di Dios hitud Israel ta baalom di tatagun an e makihummangan ke Baal Sehub an dios di Ekron? Gapu te athinay inat mu ya adika pumhod ta munnanong ka nah kamam. Ya nunna-ud an mate ka!’ ”

⁷ Kanan nan patul di “Nganney ang-ang nan tagun nanamun dakayu?”

⁸ Kanan day “Nadutdutan di bulwatina ya lalat di balikis na.”

Kanan nan patul di “Ay, hi Elijah diye!” ⁹ Indani ya intud-ak Ahasiah di ohan ap-apun di tindalun ibbanay naliman tindaluna ta eda dopapon hi Elijah. Indani ya hinamak diyen ap-apun di tindaluh Elijah an um-umbun

nah duntug. Kananan hiyay “Muttatyun Apu Dios, in-olderen nan patul an maki-ali kan dakami.”

¹⁰ Himmumang hi Elijah an kananay “Deket muttatyuwak ke Apu Dios an hidiyey kanam ya hana ot ta umaliy apuy an malpud kabunyan ta gobhon daka ya nadan tindalum!” Pinghanadi ya immaliy apuy ot patayonah diyen ap-apu ya nadan tindaluna.

¹¹ Immitud-ak bo nan patul hi ohan ap-apun di tindalun ibbana boy naliman tindalunah kad-an Elijah ot kanan da bon hiyay “Muttatyun Apu Dios, in-olderen nan patul an dumayyu kad uwani!”

¹² Himmumang hi Elijah an kananay “Deket muttatyuwak ke Apu Dios an hidiyey kanam ya hana ot ta umaliy apuy an malpud kabunyan ta gobhon daka ya nadan tindalum!” Pinghanadi ya immali boy apuy ot patayonah diyen ap-apu ya nadan tindaluna.

¹³ Impitlun nan patul an immitud-ak hi ap-apun di tindalun ibbana boy naliman tindaluna. Timmikkid da nah duntug ot mundukkun hidiyen ap-apuh hinangngab Elijah an mumpahpahmok an kananay “Muttatyun Apu Dios, homkon dakami hantudah tindaluk, ta adi dakami patayon! ¹⁴Nate nadan duwan ap-apu ya nadan tindalu da gapuh apuy an nalpuh kabunyan, mu homkonak anhan!”

¹⁵ Kanan nan anghel APU DIOS ke Elijah di “Mikuyug kan hiyan dumayyu ya adika tumakut.” Ot maki-eh Elijah nah ap-apun di tindalu ot ume dah kad-an nan patul.

¹⁶ Kanan Elijah nah patul di “Hituwey kanan APU DIOS: ‘Gapu te immitud-ak kah e makihummangan ke Baal Sebut an dios di Ekron an kay hanan maid di Dios hitud Israel ya adika pumhod, mu mate ka!’ ”

¹⁷ Immannung hidiyen kinalin APU DIOS an impaabig nan Elijah ot mateh Ahasiah. Ya gapu te maid di lalakin imbabalen Ahasiah ya hi Joram an tulang nay nihannot

ke hiyan numpatul handih mikadwan toon hi nun-apu-
 apuwan Jehoram an imbabalen Jehoshaphat an patul di
 Judah.

¹⁸ Am-in nadan inat Ahasiah an patul ya nitudok nah
 Liblun Nadan Patul di Israel.

2

Hay nieyan Elijah hi kad-an Apu Dios

¹ Indani ya nadatngan moy tiempon pangal-an APU
 DIOS ke Elijah an usalonay alipuhhapu. Da Elijah ke Elisha
 ya wadada nah dalan an nalpu dad Gilgal. ² Kanan Elijah
 ke Elishay “Mihtu ka. Umeyak ad Bethel te hidiyey kinalin
 APU DIOS.”

Mu himmumang hi Elisha an kananay “Isapatak nah
 wadat nangamung an DIOS an pundinolak ya isapatak bon
 he-an adi daka taynan.” Ot ume dan duwad Bethel.

³ Indani ya naamung nadan profetas kediyen boble ot
 ume dah kad-an Elisha. Kanan dan hiyay “Kon inilam an
 alan APU DIOS nan mittulum ad uwanin algo?”

Kanan Elishay “Om, inilak. Mu bokon hidiyey pun-
 huhummanganan takud uwani.” ⁴ Indani ya kanan Elijah
 ke Elishay “Mihtu ka. Umeyak ad Jericho te hidiyey
 kinalin APU DIOS.”

Mu kanan bon Elishay “Isapatak ke APU DIOS an wadat
 nangamung ya isapatak bon he-an adiyak mihi-an ke he-
 a.” Ot ume dan duwad Jericho.

⁵ Wadaday naamung an profetas an iJericho an immeh
 kad-an Elisha ot kanan dan hiyay “Kon inilam an alan APU
 DIOS nan mittulum ad uwanin algo?”

Himmumang hi Elisha an kananay “Om, inilak. Mu
 bokon hinaey punhummanganan takud uwani.”

⁶ Indani ya kanan bon Elijah ke Elishay “Mihtu ka. Umeyak nah Wangwang an Jordan te hidiyey kinalin APU DIOS.”

Mu himmumang boh Elisha an kananay “Isapatak ke APU DIOS an wadat nangamung ya isapatak bon he-an adiyak mihi-an ke he-a.” Ot mangmangnge da mon duwa. ⁷ Ya niunud ke diday naliman profetas ot ume dad Jordan. In-ohnong da Elijah ke Elisha nah pingngit nan wangwang yaden wada nadan naliman profetas nah e-elenan munang-ang-ang da. ⁸ Indani ya kinaan Elijah nan andukken bulwati na ot luddunona ot ihoplat na nah danum. Ya nunhi-an nan danum ot umagwat dan duwan Elisha an nundalan dah mamagan luta.

⁹ Handih wada dah pingngit nan wangwang nah binnah-el na ya kanan Elijah ke Elishay “Nganney pinhod mun atok an kiphodam ta ahियak alan?”

Himmumang hi Elisha an kananay “Daan mot mipaboltan ke ha-on di kabaalam ta mihannotak ke he-a nah ngunum.”

¹⁰ Kanan Elijah di “Naligat hinaen imbagam, mu deket tibonak hi pangal-an dan ha-on ya damanan boltanom. Deket adiyak tibon ya adim boltanon.”

¹¹ Mangmangnge da yaden munhumhummangan da ya maid maptok ya immali on mundadalang an kalesan miusal hi gubat an ingguyud di mundadalang an kabayu ot mundalan hi numbattanan da ya in-en di alipuhhapuh Elijah ad kabunyan. ¹² Tinibon Elisha ot muntukuk an kananay “Ama! Ama, an mangitakdog hi Israel! Imme ka mo anhan!” Ot mipalpun diye ya ug-uggena mo tiniboh Elijah.

Namahig an u-umyung hi Elisha ot bik-iyona nan andukken bulwatina ot munduwa. ¹³ Pinidit na nan andukken bulwatin Elijah an nag-a ot mibangngad nah

Wangwang an Jordan ot umohnong nah pingngit na. ¹⁴ Inhoplat nah diyen bulwatin Elijah nah danum ot kananay “Daan ka, APU an Dios Elijah?” Kediyen nangihoplatana nah bulwati ya nunhi-an nan danum ot umagwat nah binnah-el na.

¹⁵ Handih tinibon nadan naliman profetas an nalpud Jerichoh diyen naat ya kanan day “Wada ke Elishay ongal an kabaelan Elijah!” Eda dinammu ot munyuung dan hiya. ¹⁶ Kanan day “Nalima kamin profetas ya kalyom ke dakamit emi hamakon nan mittulum, kabaelan min e hamakon hin pinhod mu. Wada nin an in-en nan Espiritun APU DIOS nah bilid weno nah nundotal ot ibati nah di.”

Kanan Elishay “Adi! Adi mahapul an eyu hamakon.” ¹⁷ Muden namahig an impilit da inggana timbal na ot iabulut nan ume da. Ot e hamakon dadiyen naliman profetas hi Elijah nadah bilid ya nadah nundotal hi tulun algo, mu maid. ¹⁸ Ot mibangngad dad Jerichoh kad-an Elisha an dehdin munho-ho-od ke dida. Kananan diday “Kon uggek tuwali kinalin dakayun adi kayu umen e manamak ke hiya?”

Hanadan umipamodwong an inat Elisha

¹⁹ Indani ya wadaday linalakin ijericho an immeh kad-an Elisha. Kanan dan hiyay “Apu, nganne nin di innun tuwen boblen makaphod di kawad-ana muden adi maphod di danum hitu ya adi tummol di mitanom.”

²⁰ Kanan Elishay “Ha-adan yu on balun malukung hi ahin ta ialy yuh tu.” Ot ie dan hiya. ²¹ Imme nah ob-ob ot iwele na nan ahin nah danum ot kananay “Hituwey kanan APU DIOS: ‘Pumbalinok hi makallinih tuwen danum ta adi mo humlun hi katayan di tatagu ya tummol moy mitanom.’ ” ²² Ot mumbalin mon makallini diyen danum ingganad uwanin immannung nan kinalin Elisha an maat.

²³ Tinaynan Elishay Jericho ot umed Bethel. Indanit mangmangnge ya wadaday linalakin u-ungan nalpu nah boblen immalin manaltalangan hiya. Pun-itkuk day “Taynam tun boble mi, he-an namukmukan an tagu!”

²⁴ Inliggun Elisha ot itokkol nan didan bimmoh-ol ot idutana didah ngadan APU DIOS. Indani ya waday duwan laba an bear an nalpun nah muyung ot namahig di nunliput dah nap-at ta duwa ke dadiyen linalakin u-unga.

²⁵ Numpaeh Elisha nah Bilid an Carmel ot ahi mibangngad ad Samaria.

3

Hay nungubatan di Israel ya Moab

¹ Handih mikahimpulut walun toon hi numpatulan Jehoshaphat ad Judah ya numpatul hi Joram an imbabalen Ahab ad Samaria ad Israel hi himpulut duwan toon.

² Nunliwat hi Joram ke APU DIOS, mu adi umat ke amana weno hi inanan hi Jesebel di kinagaga-iho na. Manut impakaana nan batun hina-ad amanan pundayawan dan Baal ³ muden intultuluy nan inat nadan gaga-iho, umat hi inat handin namangulun patul an hi Jeroboam an impangpangulu na nadan holag Israel an nunliwat.

⁴ Handih numpatulan Ahab an aman Joram ya hi Mesha an patul di Moab ya nadan tataguna ya mumpattol dah kalnero ta umidat dah katootoon nah patul di Israel hi hinggatut an libun impan di kalnero ya hay dutdut di hinggatut an libun lalakin kalnero. ⁵ Mu handih nateh Ahab an patul di Israel ya ginubat Mesha di Israel. ⁶ Ot tumayan hi Joram ad Samaria ot amungonan am-in nadan tindaluna. ⁷ Immitud-ak hi e mangali ke Jehoshaphat an patul di Judah ketuwe: “Deyan gubatonak nah patul di Moab, kinali daan mot baddanganak an mangubat ke dida?”

Hinumang Jehoshaphat an kananay “Om, tobalok. Nidadaan nadan tindaluk, takon nadan kabayu. ⁸ Daan di pangidalanan takun e makigubat?”

Kanan Joram di “Idalan taku nah nalikaw an dalam nah adi maboblayan ad Edom.”

⁹ Ot ume da Joram an patul di Israel, nan patul di Judah ya nan patul di Edom. Nala-uy pitun algon nundalanan da ya nap-uhan dah danum ta maid moy inumon nadan tindalu da ya nadan kakabayun nungkarga. ¹⁰ Kanan Joram di “Nganney aton taku? Kon in-ali ditaku nin ke APU DIOS hitut apputon ditaku nah patul di Moab?”

¹¹ Kanan Jehoshaphat an patul di Judah di “An wadan ditakuy ohan profetas APU DIOS ta ibaga takut makihumangan ke hiyat inilaon taku hin nganney aton taku?”

Kimmaliy oha nadah ap-apun di tindalun Joram an kananay “Wadah tuh Elisha an imbabalen Saphat. Hiyay nihannot ke Elijah.”

¹² Kanan Jehoshaphat di “Makulug an profetas APU DIOS hi Elisha.” Ot ume dan tuluh kad-an Elisha.

¹³ Kanan Elisha ke Joram an patul di Israel di “Tipet edaka baddangan ke ha-on? Eka nadah profetas an nanugutugun ke da amam ke inam ta diday em pangibagaan.”

Kanan Joram di “Adi! Inat APU DIOS di athitut ipaapput ditaku nah patul di Moab.”

¹⁴ Hinumang Elisha an kananay “Hi ngadan APU DIOS an Kabaelasan am-in an kon muttatyun ha-on ya isapatak an gulat na ya adiyak makibiyang ke he-a muden lispituwok nan ibbam an hi Jehoshaphat an patul di Judah. ¹⁵ Eka umawit hi ohan munggitala.”

Handih munggitala nan eda inawit ya nawaday ongal an kabaelan APU DIOS ke Elisha ¹⁶ ot kananay “Hituwey

kanan APU DIOS: ‘Mungka-ut kayuh kanal hituh nundotal.’ ¹⁷ Maid di tibon yuh udan ya dibdib, mu dumakol di danum tuh nundotal ta waday inumon yu, nadan baka yu ya nadan udum an aggayam yu. ¹⁸ Nakalakkan aton APU DIOS hituwe. Ya paapput na pay ke dakayu nadan iMoab. ¹⁹ Ta hogpon yu nadan mungkaphod ya nakaalladan an boble da. Ne lingngo yu nadan kakaiw dan bumunga, hulatan yuy oob-ob da ya punuwon yuh babatu nadan mungkaphod an papayo dan maluwab di mitanom.”

²⁰ Handih nabigatanah tiempon di pun-appitan hi miappit hi biggatna ya mangaliy dakol an danum an nalpuh pottok di Edom.

²¹ Hanadan iMoab ya dingngol dan mangali nadan tulun patul an mangubat ke dida ot ipaayag dan am-in di linalakin aam-ama ya u-ungan pakad-on hi almas ot eda mungguwalya nah poppog di boble. ²² Handih bimman-gun dah biggatna ya mun-iingit nan danum an kay dala gapuh hiyon nan mamuddal an algo. ²³ Muntutukuk dan kanan day “Dalah diye! Wadan numpapattey titindalun nadan tulun patul an buhul taku. Etaku ibtik am-in di wadah kampu da!”

²⁴ Mu handih dimmatong da nah nungkampuwan nadan holag Israel ya bimmudal da ot gubaton da nadan iMoab ot mantik da. Mu numpudug nadan holag Israel dida ot pumpate da dida. ²⁵ Dinadag da nadan boblen di iMoab ya nun-igyang day babatu nadah maphod an papayo da ot mumbalin hi mabatu. Ya nunhulatan da nadan ob-ob da ya nunlongo da nadan kakaiw an bumunga. Ammunay Kir Hereset an uggeda hinggap ot ugge nadadag, mu loktat ya linikkub nadan ibbadan mumpumbayyabe ot hogpon da.

²⁶ Handih immama-uan nan patul di Moab an mungkaapput da ya inamung nay pitun gatut nadah nun-

ispadan tindalu na ot ipilit dan lusuton nadan tindalun nan patul di Edom an buhul da ta buntik da, mu uggeda kinabaelan. ²⁷ Indani ya in-appit na nah dios di Moab nan panguluwan an imbabalenan lalaki an mihannot ot ke hiyan mumpatul nah dios di iMoab nah binattun alad nan ongal an boble da. Ya nahngang nadan holag Israel kediyen inat nan patul ot mibanggad dah boble da.

4

Binaddangan Elisha on babain nabalun

¹ Ohan algo ya wada on ohan babain nabalun inayan di profetas an ibban Elisha an immeh kad-ana ot kananay “Apu, nate nan inayak! Hiya ya inilam an mangulug ke APU DIOS. Ad uwani ya immali nan tagun immutanganah pihhun mangala nadah duwan imbabalek an linalakit munhimit dat mibayad nah inutang ama da.”

² Kanan Elishay “Nganney atok an bumaddang ke he-a? Nganney wadah bale yu?”

Kanan nan nabalun babaiy “Maid kattog, abuna nan ittay an lanan di oliba nah buhi.”

³ Kanan Elisha ke hiyay “Eka nadah hinag-on mut bumano kah kaatnan buhin mabalin an ipabano da. ⁴ Humgop kayu nadah linalakin imbabalem hi bale yu ya mundakkig kayu. Ne inalam nan buhim ta iduyag mu nan lana nadah buhin banhom. Deket napnuy ohan buhi on inwaklin mu.”

⁵ Imme nan nabalun babaih bale da ot mundakkig dan nadah imbabalena. Ot alana nan buhin waday niha-ad hi lanan di oliba ot iduyag na nadah buhin i-i-en nadan imbabalenah kad-ana. ⁶ Handih pinnu dan am-in nadan buhi ya kanana nadah imbabalenay “Kon wada pay di udum an buhi?” Kanan nan imbabalenay “Maid mo.” Kediye ya maid moy lanan miduyag.

⁷ Nibangngad nan babaih kad-an Elisha ot kalyonan hiyay mipanggep kediye ya kananay “Igattang mu nan lanan di oliba ta pamayad muh utang mu. Ya wada pay di matdaan nah pihhun umustuh pananud mu nadah imbabalem.”

Hay nanaguwan Elisha nah imbabalen nan kadangyan an babain iSunem

⁸ Ohan algo ya immeh Elisha ad Sunem an num-boblayan di ohan kadangyan an babai. Inayaganah Elisha an makikan ot mipalpun diye ya deket umeh Elisha ad Sunem ya mundag-uh balen diyen babai ta mangan.

⁹ Kanan nan babai nah inayanay “Nunna-ud an mut-tatyun APU DIOS hituwen tagun oggan umalih tu. ¹⁰ Ikapyaan tah ittay an kuwartu nah atop ya ha-adan tah kama, hay ohan lamesaan, hay ohan ubunan ya hay kingke, ta deket immali on hidiy kiha-adana.”

¹¹ Ohan algo ya imme boh Elisha ad Sunem ot ume nah kuwartu nah nuntap-ot mun-iyatu. ¹² Indani ya kanana nah muttatyu nan hi Gehasiy “Em ayagan nan babai.” Immali nan babai ot tumaddog hi kad-ana. ¹³ Kanan Elisha ke Gehasiy “Kanam ke hiyay ‘Nganney aton mih kiphodam teden ipaptok dakami ya idat muy kahapulan mi? Kon pinhod mut eyak makihummangan nah patul weno ap-apun di tindalu mipanggep hi kiphodam?” ”

Himmumang nan babain kananay “Adi mahapul, waday pamilyak an mangipaptok ke ha-on!”

¹⁴ Kanan bon Elisha ke Gehasiy “Nganne moy aton tah kiphodana?”

Kanan Gehasiy “Maid di imbabalena yaden naam-ama pay anhan nan inayana.”

¹⁵ Kanan Elishay “Em ayagan ta umalih tu.” Immali ot tumaddog nah panto. ¹⁶ Kanan Elisha ke hiyay “Hantuh

umalin toon hi athitun tiempo ya mawaday imbabalem an lalakin iapupum.”

Namodwong nan babai ot kananay “Apu an muttatyun Apu Dios, adiyak anhan langkakan hi athina!”

¹⁷ Mu immannung di kinalin Elisha ot handih nadatngan hidiyen tiempo kediyen nitun-ud an toon ya nuntungoh lalaki.

¹⁸ Nala-uy kaatnan toon ot madatngan di ahiani ya imme nan ungan lalakin e mangang-ang ke amanan e nakiani nadah pungngunuwon da. ¹⁹ Maid maptok ya mungkali ke amanan kananay “Makahakkit di uluk!”

Kanan amana nah ohan muttatyuy “Iabbam ta iem ke inana.” ²⁰ In-abban nan muttatyu nan unga ot ienan inana. Inhaklin inana inggana maal-algo ya nate nan unga. ²¹ Ot ien inana nah kuwartun Elisha. Impabakilang na nah kama ot taynanan indakkig na nan panto. ²² Impaayag na nan inayana ot kananan hiyay “Umitudak kah tuh ohan muttatyu ta ialinay ohan kabayu ta gumagalaak an e manibo nah profetas an hi Elisha. Mibabangngadak!”

²³ Kanan nan inayanay “Tipet kah-in di ad uwanin algoy pangayam an bokon Sabadun Tungo weno Piyestan di Natalak di Bulan?”

Kanan nan babaiy “Takombo.” ²⁴ Impaha-ad nay ubunan nah odog di kabayu ot muntakke ot ioldena nah muttatyun kananay “Pabtikom tun kabayu ya adim punulayon ten adik kalyon ke he-a.” ²⁵ Numpae da nah Bilid an Carmel hi kad-an Elisha.

Nidawwi da pay ya tinibon Elisha didan mangali. Kanana nah muttatyu nan hi Gehasiy “Deyan mangali nan babain iSunem! ²⁶ Gal-am an e manamun hiya ta hanhanam hin nganney innun dan himpamilya?”

Hinumang nan babain iSunem hi Gehasi an kananay maphod da. ²⁷ Mu immeh kad-an Elisha ya nunyuung hi hinangngab na ot id-onah hukina. E ot pakaanon Gehasi nan babai, mu kanan Elishay “Adim! Waday kabulubulunana yaden ugge kinalin APU DIOS ke ha-on hin nganneh diye.”

²⁸ Kanan nan babai ke hiyay “Kon eyak tuwali numbaga ke he-a, apu, hi imbabalek an lalaki? Ya kon uggek kinalin he-an adiyak idatan hi ek namnamaon?”

²⁹ Inliggun Elisha ke Gehasi ot kananay “Iphod mun balikitan nan bulwatim ya alam nan patanong kut butikam an ume! Adika makihumhummangan ten waday dammuwom. Ya deket waday kumalin he-a ya adim humangon. Munduttuk ka kediyen bale ne inha-ad mu nan patanong hi angan nan unga.”

³⁰ Kanan nan babai ke Elishay “Isapatak hi ngadan nan wadat nangamung an DIOS ya ke he-an adiyak umanamut hin adika maki-e!” Ot maki-eh Elisha.

³¹ Namanguluh Gehasi an dimmatong ot iha-ad na nan patanong hi angan nan unga, mu maid di kitib-anan timmagu. Ot mibangngad an ena dammuwon da Elisha. Kananay “Ugge bimmangun nan unga.”

³² Dimmatong hi Elisha ot ohanan humgop nah kuwartu ya tinibo na nan naten ungan nibakilang nah kama. ³³ Indakkig na nan panto ot mundasal ke APU DIOS.

³⁴ Ot mit-on nah ungan impottok nay tokona nah tokon nan unga, hay matana nah matan nan unga ya hay taklena nah taklen nan unga ya tuwen umatung di adol nan unga.

³⁵ Imminah Elisha ot mundallanan nah kuwartu ot ahi bo e mihakmo nah unga. Indani ya himmakti nan ungang namimpitu ot ahina diyaton.

³⁶ Inayagan Elishah Gehasi ot kalyonan hiyan ayagana nan inan nan unga. Hinumgop hidiyen babai ot kanan

Elisha ke hiyay “Awitom tun imbabalem.” ³⁷ Nundukkun nan babaih hinangngab Elisha an indutum nay angana nah dulung ot ahina iapupu nan imbabalena ot lumah-un.

Hanadan duwa pay an milagro

³⁸ Hi Elisha ya nibangngad mod Gilgal ya waday bitil hidi. Ohan algon naamung nadan ibbanan profetas ya kanana nah muttatyunay “Mumbang-ot kah kanon datuwen tatagu.”

³⁹ Waday ohan didan immen e nangalah nateng hi payo ya waday tinibo nah wakal an umat hi bihu-ut ot taganay alah bungana. In-anamut na ot pulinana ot iha-ang nan uggena inila hin nganneh diye. ⁴⁰ Nalutu ot ibano dat mangan da, mu handih tinamtaman da ya kanan dan Elishay “Pumate tun makan te waday kodot na!” Ot uggeda intuluy an nangan.

⁴¹ Numbagah Elishah ittay an alina ot id-um nan diye ot kananay “Ibano yu.” Ot ibano da ya maphod uppey tamtam na.

⁴² Ohan algo ya waday immalin tagun nalpud Baal Salisha an in-ali nay duwan pulun tinapay an nakapyah naunna inani dan barley kediyen toon. Ya wada pay di in-ali nah ka-anin barley. Ot kalyon Elisha nah muttatyunay “Idat muh tuwe nadah profetas ta kanon da.”

⁴³ Mu himmumang nan muttatyun kananay “Kon pangalim on gumlah tuwen kanon di hinggatut an tatagu?”

Kanan Elishay “Idat mun didat kanon da, te kanan APU DIOS di mangan da ya wada pay di matdaan.” ⁴⁴ Ot idadaan nan muttatyun nan makan ot mangan da ya wada pay di natdaan an immannung di kinalin APU DIOS.

¹ Hi Naaman an ap-apun di tindalun di Syria ya pakallispituwon ya pakatbalon nan patul di Syria te gapun hiya ya impanganapput APU DIOS didah gubat. Nalaing hidiyen ap-apun di tindalu, mu waday katatakut an dogonan leprosy di adol na. ² Waday namingham hi nangubatan dah iIsrael an inibtik day ohan ungan babai ot pummuttatyun nan inayan Naaman. ³ Ohan algo ya kanan diyen muttatyun unga nah kon muttatyun hiyay “Mabalin ke ot ya ume nan inayam ad Samaria ta ena tibon nan profetas hidit kaanonay dogona.”

⁴ Handih dingngol Naaman hidiye ya imme nah patul ot kalyonay kinalin nan ungan babai. ⁵ Kanan nan patul di “Om, mahapul an ume ka! Muntudokak nah patul di Israel ta al-alam ta em idat ke hiya.”

Immeh Naaman an immal-alah tumpulun libun kalang an silber, onom an libun balituk ya himpulun bulwatin punhannotan. ⁶ Hituwey kanan diyen tudok: “Nuntudokak ke he-an kaanom di dogon tun opisyal kun hi Naaman an nangdon ketuwen tudok ku.”

⁷ Handih binidbid nan patul di Israel nan tudok ya binik-inay bulwatina gapuh kagunan kananay “Nganney wadah nomnom nan patul di Syria ta ena kanan di kaanok di dogon tuwen tagu? Kon ha-oy hi Apu Dios ta damanan pumatayak ya kabaalak bon idat di biyag nan pinatek? Makattibon pinhod nan makigubat ke ha-on!”

⁸ Handih dingngol nan profetas an hi Elishah diye ya immitud-ak hi e mangali ketuwe nah patul: “Tipet makabullun ka? Ipaalim ke ha-on nan tagu ta ipatibok ke hiyan waday makulug an profetas hitud Israel!”

⁹ Ot umeh Naaman an impaki-e na nadan kabayunan nungguyud hi kalesana ot munhood hi hinanggab di balen Elisha. ¹⁰ Immitud-ak hi Elishah muttatyunat ena

kalyon ke hiyan mun-ulah mamimpitu nah Wangwang an Jordan ta makakkaan hidiyen dogona.

¹¹ Mu timmayan hi Naaman an bimmobboh-ol an kananay “Kanak pe on lumah-un ni-mot tibonak ta mundasal ke APU DIOS an Dios nan idongdong nay taklena tuh mungkangpun adol kut pumhodak!” ¹² Oha bo ya kon adi kudukdul nadan Wangwang an Abana ya Parpar ad Damascus mu nadan wangwang hitud Israel? Kudukdul nay dadiyey pun-ulahak ta pumhodak!” Hi Naaman ya immanamut an namahig di boh-ol na.

¹³ Mu kinalyan nadan muttatyu nan kanan day “Apu, kon gulatnat kalyon nan profetas an atom di nganneh diyen ongal an ngunu ya kon adim aton? Kon anhan naligat hinaen kinalinan atom? Daan mot un-unudom ta eka mun-ulah dit pumhod ka?” ¹⁴ Ot umeh Naaman ad Jordan ot mitam-ol hi namimpitu an hidiyey kinalin Elishan atona. Ot makakkaan hidiyen dogona ot pumhod di bolat nan kay bolat di unga.

¹⁵ Nibangngad hi kad-an Elisha an ibbanan am-in nadan tindaluna ot kananan hiyay “Ad uwani ya inilak mon maid di udum an dios hin bokon nan AP-APU an Dios di Israel. Kinali, abulutom anhan tun idat kun he-a, apu.”

¹⁶ Himmumang hi Elisha an kananay “Hi ngadan nan wadat nangamung an DIOS an kon muttatyun ha-oy ya isapatak an adik abuluton di nganneh diyen midat ke ha-on.”

Ipilit Naaman an alana, mu adina. ¹⁷ Kanan mon Naaman di “Deket adim abuluton tun idat ku ya iabulut mu anhan an pungkargaok nadan duwan kabayuk hi luta te mipalpud uwani ya adiyak mun-appit hi maghob weno nganneh diye nadah kumpulmin dios hin bokon ya abu nah AP-APU an Dios. ¹⁸ Mu hana ot ta pakawanonak ke Apu Dios ten makihgopak nah patul ku nah templon e

mundayaw ke Rimmon an dios di Syria ya ten inid-onan ha-on ta munyuung ta makiyuungak mo damdama.”

¹⁹ Kanan Elishay “Malinggop di pundalanam.”

Mange da Naaman an nidawdawi dah ittay ²⁰ ya nan hi Gehasi an muttatyun Elisha ya kananah nomnom nay “In-abulut nan apuk an timmayan hi Naaman an maid di imbayad na! Gulat na ya inalanah diyen idat ot nan iSyria. Isapatak hi ngadan APU DIOS an wadat nangamung an mahapul an pudugok ta kumpulmiy alak ke hiya.” ²¹ Ot unudonah Naaman.

Handih tinibon Naaman an waday mungkipdug ke hiya ya dimma-ul nah kalesana ot dammuwona. Kananay “Kon waday adi maphod an naat?”

²² Kanan Gehasih di “Maid. Mu intud-akak nah kon muttatyun ha-on ta kalyok ke he-ah tuwe ‘Waday duwan linalakin ibban nadan profetas an dimmatong an nalpu da nah mabilid an bobled Eplaim. Kinali kananay idatam didah tulun libun kalang an silber ya duwan makaphod an bulwati.’”

²³ Ot kanan Naaman di “Daan mot alam di onom an libun kalang an silber.” Impapilit na ot ihudu nah duwan iittay an langgote nadan silber ot bobodana ya inunnudanah duwan makaphod an bulwati. Impad-ona nah duwan muttatyuna ot paki-ayona dida ke Gehasi an mituntun-ud. ²⁴ Handih dimmatong da nah bilid an kawad-an di balen Elisha ya inalan Gehasi nadan duwan langgote ot ipah-onan inihgop nah bale ot pabangngadona nadan muttatyun Naaman. ²⁵ Indani ya imbangngad na bon hinungop nah bohongna ya kanan Elishan hiyay “Daanay nalpuwam?”

Himmumang hi Gehasi an kananay “Maid, apu.”

²⁶ Mu kanan Elishay “Kon maid nan linnawak hidi handih dimma-ul hi Naaman nah kalesana ot edaka damuwon? Bokon ad uwaniy tiempon pundawatan hi

midat an pihhu, hay bulwati, weno hay lutan puntanoman hi oliba ya grapes, hay kalnero ya baka weno muttatyu! ²⁷ Kinali gapun diyen inat mu ya mawadat nangamung ke dakayun nadah holag muy dogon Naaman.” Kediye timmayan hi Gehasi ya nawadan hiya nan dogon Naaman. Ot mumbalin an makabla nan bolat nan kay dalalu.

6

Hay nahamakan nan wahe

¹ Ohan algo ya mundiklamu nadan profetas an ipang-pangulun Elisha. Kanan dan hiyay “Ittattay tun kiha-adan taku! ² Iabulut mut ume kami nah Jordan ta ekami munlongoh kaiw ta mangapya kamih kiha-adan taku.”

Kanan Elishay “Om, ekayu.”

³ Am-in nadan profetas ya ipilit dan maki-eh Elisha ke dida. Ya timbal na ot ume dan am-in.

⁴ Dimmatong dad Jordan ot ilappu dan munlongoh kaiw. ⁵ Handih punlongon nan ohan dida nan kaiw ya nipatik di wahena nah danum, mu nan palat na ya nabati. Kananan Elishay “Apu, ngannek atok? Binanok bo udot hidiyen wahel!” ⁶ Kanan Elishay “Daanay nipattikana?”

Intuddun nan taguy pottok na ot bumongwah Elishah paul ot ibkana nah danum, ya maid maptok ya timmap-o nan wahel. ⁷ In-oldenan kananay “Gal-am, em alan!” Ot e mangin-a-ala nan tagu nah wahel.

Hay naapputan nadan iSyria

⁸ Indani ya nakigubat nan patul di Syria nah patul di Israel. Hinummangana nadan ap-apun di tindaluna ot kalyonan diday pangiha-adan dah kampu da. ⁹ Hi Elisha ya immitud-ak hi e mangipainila nah patul di Israel ta adida mih-up hidi te dehdi nadan iSyria an numbotak. ¹⁰ Ot umitud-ak nan patul di Israel hi e manibo hin

daan di intuddun nan profetas. Oggan kalyon tuwalin Elisha nah patul di Israel di maat, kinali nakadaddaan dat nangamung.

¹¹ Gapun diye ya namahig di boh-ol nan patul di Syria ot ayagana nadan ap-apun di tindaluna ot kananan diday “Nunna-ud an waday ohan ditakun munhudhudul nah patul di Israel ot ipainilanan hiyay planuk.”

¹² Himmumang nan oha an kananay “Apu patul, maid ke dakamiy nangiathidi. Hanan profetas an hi Elisha di oggan mangali nah patul di Israel hi ngannen kalyom, takon nadan kalyom hi kuwartum ya inilanan am-in dadiye.”

¹³ Ot iolden nan patul an kananay “Hamakon yu hin daaney kad-anat dopapon yu.”

Handih kinali dan hiyan wadad Dothan hi Elisha ya ¹⁴ immitud-ak hi dakkodakkol an tindalun nuntakkeh kabayu ya nunlugan hi kalesay udum. Dimmatong dah hilong ad Dothan ot likkubon da. ¹⁵ Bimmangun nan muttatyun Elishah mungkabigat hi kabigatana ot lumahun ya tinibo na on titindalun di Syria, hay kakabayu da ya hay kakalesa dan linikkub da nan boble. Ot ena kalyon ke Elisha an kananay “Apu, nunna-ud an mate ta! Nganney aton ta?”

¹⁶ Hinumang Elisha an kananay “Adika tumakut. Dak-dakol taku mu dida.” ¹⁷ Ot mundasal hi Elisha an kananay “APU DIOS, diyatom di matan tun muttatyuk ta tibona!” Dingngol APU DIOS di dasal na ot diyatonay matan nan muttatyu. Handih in-ang-ang nan muttatyu ya tinibo nay dakkodakkol an kabayu nadah duntug ya dakol an kalesan apuy an nalikkub ke didan Elisha.

¹⁸ Kediye mangali nadan buhul dan iSyria ya nundasal hi Elisha. Kananah dasal nay “APU DIOS, kulapom datuwen tindalu!” Dingngol APU DIOS di dasal na ot

kulapona nadan tindalun di Syria. ¹⁹ Ot ahi umeh Elishah kad-an da ot kananay “Nihallay dinalan yu, bokon hitu nan boblen pangayan yu. Unudonak ta ipangulu dakayu nah tagun eyu hamakon.” Ot ipangulu na didad Samaria.

²⁰ Handih dimmatong da kediyen boble ya nundasal hi Elisha an kananay “APU DIOS, diyatom di mata dat pakatibo da.” Dingngol bon APU DIOS hidiyen dasal na ot madiyat di mata da ot iang-ang da ya wadadad Samaria.

²¹ Tinibon nan patul di Israel dadiyen tindalun iSyria ya kananan Elishay “Apu, nganney atok, kon patayok dida?”

²² Kanan Elishay “Adim. Takon nadan tindalun dopappon yuh gubat ya adiyu patayon. Mu, idatan yu ot ya abu didah kanon da ya inumon da. Ne impaanamut mu didah boble da nah patul da.”

²³ Ot mumpahamul nan patul di Israel. Nagibbu dan nangan ot ipabangngad na didad Syria nah patul da. Nipalpun diye ya intikod mon di iSyria an mangubat hi Israel.

Hay namahig an bitil ad Samaria

²⁴ Handih nala-uy kaatnan toon ya impangulun Ben Hadad an patul di Syria nadan tindaluna ot gubaton day Israel ot likkubon day Samaria. ²⁵ Gapun diye ya makudang di makan nah boble. Indani ya timmag-ey balol di magatang ot hay bayad di ohan ulun di kabayu ya nawalun kalang ya hay bayad di himbasun kuldi ya liman kalang.

²⁶ Waday naminghan an mundallanan nan patul di Israel hi nangappit nah binattun alad ya kimmali on ohan babain kananay “Madayaw an patul, baddanganak anhan!”

²⁷ Himmumang nan patul an kananay “Deket ugge daka binaddangan ke APU DIOS ya namam-an ha-on an maid di

mabalin hi ibaddang kun he-a. Maid di makan ya mainum an idat kun he-a. ²⁸ Kon nganney kabulubulunam?"

Kanan nan babaiy "Hanan ohan babai ya kananay kanon mi nan golang an imbabalek ne nabigat ke ya kanon mi po kanu nan imbabalena. ²⁹ Ot iha-ang mi nan imbabalek an lalaki ot kanon mi. Handih nabigat ya kanak ke hiyay mahapul an kanon mi po nan imbabalenan lalaki, mu intalu na!"

³⁰ Handih dingngol nan patul hidiye ya binik-inay bulwatina ya tinibon nadan tatagun langgotey nundallom an imbulwatina. ³¹ Kanan diyen patul di Israel di "Mahapul an paputul kuy ulun Elisha an imbabalen Saphat ad uwanin algo! Deket adik ya takon di patayonak ke Apu Dios!" ³² Ot umitud-ak hi e mangawit ke Elisha.

Kediye ya wadah Elishah balenan ibbana nadan aap-apu. Ugge ni-an dimmatong nan intud-ak nan patul an mangawit ke hiya ya kanana nadah ibbanay "Immitud-ak nan pumapatten tagu hi mamaten ha-on. Kinali deket umali ya ipattit yu tun onob ya adiyu paghopon te mituntun-ud nan patul ke hiya."

³³ Uggena ginibbuh diyen pungkalina ya dimmatong nan intud-ak nan patul ya kanan nan patul di "Hi APU DIOS di nangipaali ketuwen punligligatan taku! Adinadaman hadhad-ok hin nganne pay di atona."

7

¹ Hinumang Elisha an kananay "Donglom tun kinalin APU DIOS! Hi bigat hi umat hitun oras ya lumakay magatang ad Samaria. Hay liman kilon kapkaphodan an wheat weno himpulun kilon barley ya ohan kalang di bayad na."

² Hinumang nan muttatyun kadwan nan patul an kananay "Adinadaman maat di athina, takon hin kananat

pinghanadi ya ibughul APU DIOS di kabunyan ta ipaali na dadiyen makan!”

Kanan Elishay “Ahim tibon an maat, mu adim tamtaman dadiyen makan.”

Hay timmayanan nadan tindalun iSyria

³ Wada day opat an linalakin mumpundogon leprosy di adol dan miha-ha-ad dah e-elen nan hoob diyen boble. Munhuhummangan dan kanan day “Tipet etaku miha-ha-ad hitu inggana mate taku? ⁴ Mu maid boy hilbina hin ume taku nah boble te mate takuh inagang. Athidi bon mate taku metlaing hin mihtu taku. Kinali etaku ot nah kampun nadan iSyria. Kal-ina ot ya adi ditaku patayon. Mu kal-ina ket patayon ditaku, nganney innun, mate taku metlaing.”

⁵ Ot indanit mungkahilong ya imme dah kampun nadan iSyria, mu handih dimmatong da ya maid di tagu. ⁶ Te hay inat Apu Dios ya impadngol na nadah iSyriay gangon di dakkodakkol an mangalin tindalun nungkabayu ya numpungkalesa. Hanadan iSyria ya pangali da on binayadan nan patul di Israel nadan patul di Hittite ya Egypt ya nadan tindalu dat gubaton da dida. ⁷ Kinali namtik nadan iSyria kediyen hilong ta mihwang da. Tinaynan da nadan kampu da, ya nadan kakabayu dan niathidi.

⁸ Handih dimmatong dadiyen opat an linalakin mungkampuy adol da nah nungkampuwan nadan iSyria ya hinumgop dah ohan kampu on kinan day makan ya ininum day mainum an wadah di. Ya nun-ala da nadan balituk, silber ya bubulwati ot eda italu. Nibangngad da ot humgop da boh ohan kampu ot athidi boy aton da. ⁹ Mu indani ya kanan day “Adi maphod hituwen inat taku! Gulat na tedan maphod hituwen naat ad uwanin algo ya etaku kalyon hi ibba takut bokon ditaku ya abuy

manginila. Te deket adi taku ipainila inggana bigat ya nunna-ud an makastigu taku. Aga ot ta etaku ipainila nadah ap-apun di tindalun nan patul!”

¹⁰ Timmayan da nah kampun di iSyria ot mibangngad da nah boble ot tumukod da nadah guwalya nah hoob. Kanan day “Imme kamin nah nungkampuwan di iSyria ya maid di tinibo mih taguh di. Ammuna nadan nigakod an kakabayu ya nunnanong an niathidi nan kampun nataynan.”

¹¹ Impainilan nadan guwalyah diyen dingngol da nadah tatagu ot eda kalyon nah patul. ¹² Bimmangun nan patul kediyen hilang ot kanana nadah opisyal nay “Athituy naat: Inilan nadan iSyriay mipanggep nah bitil hitu kinali timmayan dah kampu dat eda mitalu nadah bibilid. Pangali da on taynan taku tun boble takut etaku manamak hi kanon taku ne dopapon ditakun matagu ta hogpon da tun boble taku.”

¹³ Kimmaliy oha nadah opisyal nan kananay “Kuduk-dulnay umitud-ak takuh e manibo hin nganney ustun naat. Ya ipausal takun diday lima nadah kabayun natadaan. Deket patayon da dida, ne takon kattog, mu ta imme dan e manibo te kon adi taku metlaing maten am-in hitu, umat nadah namangulun nate?”

¹⁴ Ot idadaan day duwan kalesa ya hay kakabayu ot umitud-ak nan patul an impunlugana dida nah kalesa ya kinalinan didan eda tibon hin nganney naat nadah tindalun di Syria. ¹⁵ Dimmatong da nah Jordan ya tinibo da nah dalan di nungkiwahit an bubulwati ya nganneh diyen miusal hi gubat an inwelen nadan iSyriah binumtikan da. Nibangngad dadiyen intud-ak nan patul ot kalyon dan am-in di tinibo da. ¹⁶ Ot ume nadan tatagu nah nungkampuwan nadan iSyria ot pun-ala dan am-in di wadah di. Ot gapun diye ya bimmabay bayad di magatang

ot hay bayad di liman kilon kapkaphodan an wheat weno himpulun kilon barley ya ohan kalang an silber an hidiyey kinalin APU DIOS.

¹⁷ Kediye ya tinuddun nan patul di Israel di ohan opisyal nan mumpaptok nah hoob nan boble. Mu nunhinggagattinan nadan tatagun mumpupullon bumudal ot mateh. Hidiyey immannungan nan inabig Elisha handih e naniban nan patul ke hiya. ¹⁸ Kinalin tuwalin Elisha nah patul an hi athidin oras hi kabigatana ya ohan kalang di bayad di liman kilon wheat ya himpulun kilon barley. ¹⁹ Mu hinumang nan opisyal nan patul an kananay “Adinadaman maat di athina, takon hin kananat pinghanadi ya ibughul APU DIOS di kabunyan ta ipaalinay dakol an makan!” Ya hinumang Elishah diyen kananay “Ahim tibon an maat, mu adim tamtaman dadiyen makan.” ²⁰ Ya immannung hidiyen naat te nunhinggagattinan di tatagu nah hoob nan boble ot mate.

8

Hay nibangngadan nan babain iSunem hi bale da

¹ Handi ya kinalin Elisha nah babain iSunem an kon imbabalenah minahuwanay “Ume kayun nadah pamilyam hi udum an boble te kinalin APU DIOS an ipaalinay bitil hi pitun toon hitud Israel.” ² Inun-unud nan babaih diyen intuguna ot ume dan nadah pamilyanad Pilistia ot mihdi dah pitun toon.

³ Handih nala-uh diyen pitun toon ya nibangngad dad Israel ot umeh kad-an nan patul ot ibaganan bangngadona mo nan balena ya lutana. ⁴ Kediye ya maki-humhummangan nan patul ke Gehasi an muttatyun Elisha. Kanan nan patul di “Kalyom ke ha-on nadan milagron inat Elisha.” ⁵ Kediye kalkalyon Gehasiy mipanggep hi nunmahuwan Elisha nah naten unga ya hinumgop nan

babain kon imbabalenah minahuwan Elisha ot kalyona nah patul an pinhod nan bangngadon nan balena ya lutana. Kanan Gehasi nah patul di “Madayaw an patul, hituwe nan babain kon imbabalenah minahuwan Elisha ya hituwe nan imbabalenan minahuwana!”

⁶ Hinanhanan nan patul nah babaiy mipanggep nah kinalin Gehasi ya kinalin diyen babain makulug peman hidiye. Ot ayagana nan opisyal na ot ioldenan hiyan ibangngad nan am-in nadan limmun nan babai takon nadan nunggattangan dah naanah payona handih nala-un pitun toon.

Hi Elisha ya nan patul di Syria an hi Ben Hadad

⁷ Hi Elisha ya immed Syria ya nipaddin mundogo nan patul hidi an hi Ben Hadad. Dingngol Ben Hadad an wadah dih Elisha ⁸ ot kananan Hasael an ohan opisyal nay “Umala kah em idat nah profetas ya kalyom ke hiyat makihummangan ke APU DIOS ta hanhanana hin pumhodak weno adi.”

⁹ Ot pungkargaon Hasael di nap-at an kamel hi nganneh diyen kapkaphodan an nakapyad Damascus ot umeh kadan Elisha. Handih dinamun Hasael ya kananay “Intudakak nah patul an hi Ben Hadad an muttatyum ta hanhanak hin makaan nan dogonat pumhod weno adi.”

¹⁰ Kanan Elishay “Impainilan APU DIOS ke ha-on an mate, mu hay kalyom ke hiya ya pumhod.” ¹¹ Indani ya totokkolon Elishah Hasael an matiboy takut hi angana. Loktat ya bimmahin hi Hasael. Indani ya mungkogah Elisha.

¹² Kanan Hasael di “Tipet mungkoga ka, apu?” Hinumang Elisha an kananay “Man-uke ya inilak an himpap-pangey ahim aton hanadah tatagud Israel. Ahim logabon nadan naaladan an boble, ahim puntuduk hi ispadam

nadan kakat-agun linalakin imbabale da ya ahim pun-igatin nadan u-unga dat mate da ya butyakom di putun di numbutyug an binabai.”

¹³ Hinanhanan Hasael an kananay “Nganney innuk an mangat hi athidi yaden maid di kabaalak? Ha-oy ke ya muttatyuwak ya abu!”

Kanan Elishay “Impainilan APU DIOS ke ha-on an mum-balin kan patul di Syria.”

¹⁴ Timmayan hi Hasael hi kad-an Elisha ot mibangngad nah patul di Syria. Hinanhanan Ben Hadad an kananan hiyay “Nganney kinalin Elisha ke he-a?”

Kanan Hasael di “Kinalinan ha-on an pumhod ka.”

¹⁵ Mu hi kabigatana ya immalah Hasael hi ulon intam-ol nah danum ot ihukbung nah angan nan patul ot mate.

Ot mihannot hi Hasael ke Ben Hadad an numpatul ad Syria.

Hay numpatulan Jehoram ad Judah

(2 Chronicles 21:1-20)

¹⁶ Hi Jehoram an imbabalen Jehoshaphat ya numpatul ad Judah handih mikaliman toon an numpatulan Joram an imbabalen Ahab ad Israel. ¹⁷ Tulumpulut duway toona handih numpatulanad Judah ot mun-ap-apuh walun toon.* ¹⁸ In-un-unud nah inainat nadan patul di Israel

an umat ke Ahab an gaga-ihon abu, namammam-a te in-inenay imbabalen Ahab. Inat nay gaga-ihon pakabalaw-won APU DIOS. ¹⁹ Mu gapu ke David ya ugge in-abulut APU DIOS an madadag di Judah, gapu te insapatanan pun-nanongonay holag David an mumpatul ta nangamung.

²⁰ Handih numpatulan Jehoram ad Judah ya ngimmohe nadan iEdom ot maappil dan ohan boblen tinuddu day

* 8:17 8:17 ya 8:26 Am-in nadan patul ad Judah ya numboble dad Jerusalem handi numpatulan da.

patul da. ²¹ Indadaan Jehoram am-in nadan tindalunan nungkalesa ot ume dad Sair. Ya linikkub di tindalun di Edom hi Jehoram ya nadan ibbanan ap-apun di tindalunan numpungkalesa. Mu binumtik hi Jehoram kediyen hilong. Hanada ken tindaluna ya niwahit dan waday oha on immanamut. ²² Nipalpun diye ya naappil moy Edom an bokon mo parten di Judah. Kediye bon tiempoy nangubatan di Libna hi Judah.

²³ Am-in nadan inat Jehoram ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Judah. ²⁴ Nateh Jehoram ot milubuk hi lubukan di patul nah boblen David ot mihannot nan imbabalenan hi Ahasiah an numpatul.

*Hay numpatulan Ahasiah ad Judah
(2 Chronicles 22:1-6)*

²⁵ Handih mikahimpulut duwan toon an nun-apuwan Joram an imbabalen din hi Ahab an patul di Israel ya hi Ahasiah an imbabalen Jehoram di mumpatul ad Judah. ²⁶ Hi Ahasiah ya duwampulut duway toona handih numpatul ot mun-ap-apud Judah hi hintoon. Hi inannah Athaliah ya inap-apun Omri an patul di Israel. ²⁷ Gaga-iho damdamay inainat Ahasiah umat hi inainat nadan papatul ad Israel. Inainat nay gaga-ihon pakabalawwon APU DIOS umat hi inainat nadan pamilyan Ahab te inapu da hiya.

²⁸ Handi ya naki-e nan patul an hi Ahasiah ke Joram an patul di Israel ot gubaton da nan patul di Syria an hi Hasael. Nundadamuy tindalu da ot mumpapatte dad Ramoth Gilead ya naliputan hi Joram. ²⁹ Ot mibangngad hi Joram ad Jesreel ta mapoy-an nadan liput na. Ot umeh dih Ahasiah an e mangidung-on hiya.

9

Hay numpatulan Jehu ad Israel

¹ Inayagan Elisha an profetas on ohan ung-ungan profetas ot kananan hiyay “Mundadaan kat ume kad Ramoth Gilead. Al-alam hituwen buhin di lanan di oliba ² ta deket dumatong kah di ya hamakom hi Jehu an imbabalen Jehoshaphat ya inap-apun Nimshi. Ayagam ta ume kayu nah naappil an kuwartu ta midawwih ibbana, ³ ne dinuyagam hi lanan di olibay uluna ya kanam di ‘Hituwey kanan APU DIOS: Tinuddu dakan mumpatul ad Israel.’ Ne nangimbubughul ka nah pantot bumtik ka.”

⁴ Ot ume nan ung-ungan profetas ad Ramoth Gilead. ⁵ Handih dimmatong ya dinatnganah Jehu an makibkibun hanadah aap-apun di titindalu. Ot kananay “Apu, waday kalyok ke he-a.” Kimmalih Jehu an kananay “Dahdin dakamiy pungkalyam?” Kanan diyen ung-ungan profetas di “He-a, apu.” ⁶ Timmaddog hi Jehu ot humgop dan duwah bohongna ot duyaganah lanan di olibay uluna ya kananay “Kanan nan AP-APU an Dios di Israel di ‘Tudduwon dakan mumpatul nadah tataguk an holag Israel. ⁷ Ya mahapul an dadagom di holag Ahab ta ibalok di namatayan Jesebel an inayana nadah profetas ku ya nadah udum an muttatyuk. ⁸ Mahapul an maten am-in di holag Ahab! Ta ma-idok am-in di linalakin holag na, u-unga ya aam-ama takon di himbut. ⁹ Atok hi holag Ahab di umat hi inat kuh holag handidan patul di Israel an da Jeroboam an imbabalen Nebat ya hi Baasha an imbabalen Ahijah. ¹⁰ Ya hi ke Jesebel ya adi milubuk di adol na, mu ahi kanon di ahud Jesreel.’” Kinalinah diye ya pinghanadi ya imbughul na nan panto ot bumtik.

¹¹ Nibangngad hi Jehu nadah ibbanaan opisyal ya kanan dan hiyay “Nganney naat? Tipet edaka inayagan kediyen tagun mun-ango?” Kanan Jehuy “Inilak ot inila yuh diyen

tagu ya nadan oggana kalyon.” ¹² Himmumang dan kanan day “Uggemi inila! Kalyom ke dakamiy kinali na.” Kanan Jehuy “Athituy kinalina: Kanan APU DIOS di ‘Tudduwon dakan mumpatul ad Israel.’”

¹³ Pinghanadi ya imbiklag nadan ibban Jehun ap-apun di tindaluy oddan di bulwati dan kay ulo nah tap-on di agdan ta taddogan Jehu. Ya impagango day tangguyub yaden muntukuk dan kanan day “Hi Jehuy patul!”

Hay natayan Joram an patul di Israel

¹⁴ Indani ya numplanuh diyen hi Jehu an imbabalen Jehoshaphat an imbabalen Nimshi hi gaga-ihon atona ke Joram (Hi Joram ya am-in nadan tatagud Israel ya intakdog day Ramoth Gilead ot ugge hinggop Hasael an patul di Aram. ¹⁵ Mu ad uwani ya nibangngad hi Joram hidid Jesreel ta mapoy-an di liniputan nadan iAram ke hiya handih nakigubatana kediye patul dan hi Hasael.) Kanan Jehu nadah ibbanan ap-apun di tindaluy “Deket makulug an athinay punnomnom yun itakdogak, tibon yu ta maid di umen e mangipainilad Jesreel ketuwen naat.”

¹⁶ Nunluga hi Jehu nah kalesanan miusal hi gubat ot umed Jesreel hi kad-an Joram an dehdin mun-iy-iyatu. Ya hi Ahasiah an patul di Judah ya imme damdamah din mangidung-on Joram. ¹⁷ Tinibon nan ohan guwalya nah natag-en balen pungguwalyaan hidid Jesreel hi Jehu ya nadan tatagunan mangali ot itukod nan kananay “Waday tibtibbok an mangalin tatagu!”

Kanan Joram di “Umitud-ak kah ohan muntakkeh kabayu ta ena tibon hin ibba taku weno buhul taku dadiye.”

¹⁸ Imme nan binaal dan e manamun Jehu ot kananay hiyay “Pinhod nan patul an inilaon hin linggop di in-ali yu.”

Kanan Jehu ke hiyay “Nganney pangiatam hi linggop? Miunud ka ot ya abun ha-on.”

Hanan ohan guwalya ya ena impainila nah patul an kananay “Imme nan intud-ak mu an ena dinamu dida, mu tipe nin ta ad-addi mibangngad?”

¹⁹ Intud-ak bon nan patul di ohan tagu ta ena bo hanhanan ke Jehu hin nganney in-ali na. Mu athidi boy inhumang Jehu an kananay “Nganney pangiatam hi linggop! Mid-um ka ot ya abun dakami.”

²⁰ Kanan bon nan guwalya nah patul di “Imme nan intud-ak mu, mu maid bon mibangngad. Ya nan mum-maneho nah kalesa ya kay hi Jehu an imbabalen Nimshi te namahig di pummanehonan kay mun-ango!”

²¹ Indani ya in-olden Joram an kananay “Idadaan yu nan kalesak an miusal hi gubat.” Indadaan da ot munluga ot mange dan ibbanah Ahasiah an nunluga damdamah kalesana ta eda dammuwon hi Jehu nah lutan Nabot an iJesreel.

²² Handih tinibon Joram hi Jehu ya kananan hiyay “An linggop di in-alim?”

Hinumang Jehu an kananay “Nganney innunan waday linggop ten mundayaw kayuh adi makulug an dios ya mun-ayak kayu an datuway impangpangulun inam an hi Jesebel?”

²³ Imbangiw Joram nan kalesana ot munliggun muntutok ke Ahasiah yaden mantik an kananay “Pumloh tuwen tagu hi pun-ap-apuwan.”

²⁴ Mu pinanan Jehu Joram ya niptok hi odog na ot matuduk di puhu na ot matu-ih nah kalesana. ²⁵ Kanan Jehu ke Bidkar an opisyal nan mumpaptok nah kalesay “Alam nan adol nat em iwele nah payon Nabot an iJesreel. Kon manomnom mu handih nuntakkayan tan tuntun-udon ta handin patul an hi Ahab an aman Joram ya

impaabig APU DIOS hituwen maat mipanggep ke hiyan kananay ²⁶ ‘Tinibok di natayan Nabot ya nadan imbabalenan linalakid nakugab. Isapatak an ahi mibalon he-ah diyen naat hitu metlaing an lutan Nabot.’ Kinali alam nan adol Joram te em iweleh kediyen lutana ta umannung di insapatan APU DIOS.”

Hay natayan Ahasiah an patul di Judah

²⁷ Handih tinibon Ahasiah an patul di Judah diyen naat ya mamtik an numpatikid nah kalatan mumpaed Bet Haggan. Ot pumpudug Jehu yaden pun-itkuk nay “Patayon yu!” Ot liputan da nah kalesana nah matikid an kalatan mumpaed Gur an nih-up nah boblen Ibleam. Mu taganah ee inggana dimmatong ad Megiddo ot hidiy katayana. ²⁸ Intakken nadan opisyal nay adol na ot ibangngad dad Jerusalem ot ilubuk da nah lubukan di patul nah Boblen David.

²⁹ Hi Ahasiah ya numpatul ad Judah handih mikahimpulut ohan toon di numpatulan Joram an imbabalen Ahab ad Israel.

Hay napatayan Jesebel an inayan handin patul an hi Ahab

³⁰ Dimmatong hi Jehu ad Jesreel. Ya dingngol Jesebel di mipanggep kediyen ot pintolanay matana ya iniphod nay buuk na ot ahi e tumaddog hi pottok di tawang nah balena ot uh-uhdunganay kalata. ³¹ Handih nala-uh Jehu nah hoob di boble ya kanan Jesebel ke hiyay “An linggop di in-alim, Simri? Tipet dekah tu, he-an pumapatte?”

³² Intangad Jehu ya tinumkuk an kananay “Dahdiy makidlop ke ha-on?” Ya waday duwa weno tulun kapun an opisyal nah balen di patul an nangi-uhdung nah tawang ke hiya. ³³ Kananan diday “Ogahon yuh Jesebel nah tawang!” Ingga dah Jesebel ot mungkipagik di

dalana nadah dingding takon hanadah kabayu. Ya im- padalan Jehu nadan kabayuna ya kalesanah adol Jesebel ot mungkigatin ya nungkapilidan.

³⁴ Hinumgop hi Jehu nah balen di patul ot mangan ya imminum. Nagibbun nangan ot kananay “Naidutan hi- naen babai, mu eyu ilubuk di adol na te hiya ya imbabalen di patul.” ³⁵ Mu ammunay gunit di uluna, taklena ya hukinay naalan nadan tatagun e mangalah adol na ot eda ilubuk.

³⁶ Nibangngad da ot kalyon dan Jehun dadiyen gunit ya abuy naala da ya kananay “Hituwe tuwaliy kinalin APU DIOS an maat handih impaabig nan Elijah an iTisbe an kananay: ‘Ahi kanon di ahuy adol Jesebel nah bobled Jesreel. ³⁷ Kay tain miwahwahit di adol nat maid di mangimatun ke hiyat mangalin hituweh Jesebel.’ ”

10

Hay nipipatayan nadan holag Ahab

¹ Waday napitun holag handin patul an hi Ahab an numbobled Samaria. Nuntutok hi Jehu ot ipaena nadah ap-apuh di, nadah mangipangpanguluh tatagu ya nadan mumpaptok nadah holag Ahab. Hituwey kanana kediyen tudok: ² “Deket dawaton yu tun tudok teden dakayuy mumpaptok nadah holag nan patul ya dakayuy ukod nah kalesan miusal hi gubat, nadah kabayu, almas ya nadan ongal an boblen nahamad an naaladan, ³ pinghanadi ya pumili kayuh kalaingan hanadah holag nan patul yun hi Ahab ta tudduwon yun pumpatul yu ne nundadaan kayun makigubat hi pangitakdog yuh holag na.”

⁴ Mu timmakut nadan ap-apud Samaria an kanan day “Kon kabaelan takun makihanggan Jehu? Takon da Joram ke Ahasiah ya maid di naat da.” ⁵ Kinali nadan aap- apun mumpaptok nah balen di patul ya nan opisyal an

mumpaptok nah ongal an boblen ibbada nadan mangipangpangulun hanadah tatagu ya nadan mangipaptok nadah holag Ahab ya impae dah tuwen tudok an panumang dan Jehu. Kanan da nah tudok day “Muttatyu dakamin he-a ya nidadaan kamin mangat hi pinhod mu. Kinali maid di tudduwon mih patul mi. Ta hidiye nan atom di ngannen maphod an wadah nomnom mu.”

⁶ Nangapya boh Jehu hi ohan tudok na ke didan kananay “Deket makulug an itakdogak ke dakayu ya deket nidadaan kayun mangun-unud hi olden ku ya ialy yun haon di uulun nadan holag din patul an hi Ahab ad Jesreel hi umat hitun oras hi bigat.”

Hanadan napitun holag Ahab ya impappaptok nadan aap-apud Samaria ot diday mangong-ongal ke dida. ⁷ Dinawat da nan tudok Jehu ot patayon dan am-in dadiyen napitun holag Ahab ot iha-ad day uulu dah basket ot ipae dan Jehu ad Jesreel.

⁸ Waday e nangipainilan Jehu an nidatong di uulun nadan holag Ahab ot ioldenan punduwaon dan ipu-ul nah hoob diyen boble ta miathidi inggana mabigat.

⁹ Immeh Jehu hi nabigatana nah hoob nan boble ot kanana nadah tatagun wadah diy “Maid di bahul yu te ha-oy di kon nomnom an mateh Joram an patul. Mu datuwe ngay dahdiy namaten am-in ke dida? ¹⁰ Mu hituwey immannung an impaabig APU DIOS ke Elijah an maat hi holag Ahab te adi mibahhon maat di impaabig na.” ¹¹ Indani ya impipaten Jehu nadan iiban Ahab an numbobled Jesreel, takon nadan opisyal na, nadan gayyum na ya nadan padi ot maid di natdaan an matagu takon di oha.

Hay natayan di iiban nan patul an hi Ahasiah

¹² Da Jehu ya timmayan dad Jesreel ta ume dad Samaria ya handih wada da nah dalam an nangadanan hi Kam-pun di Mumpattol hi Kalnero ¹³ ya dinammu day udum hanadah holag din hi Ahasiah an patul di Judah ot kananan diday “Dahdi kayu?”

Kanan day “Iiba dakamin Ahasiah. Ume kamid Jesreel ta emi idung-oh Jesebel an inan nan patul ya nan pam-ilyana.”

¹⁴ Pinghanadi ya initsuk Jehuy oldena nadah tindalu-nan kananay “Dopapon yu didan matagu!” Dimpap da didan nap-at ta duway bilang da ot pipatena dida nah bubun ad Bet Eked ya maid di natdaan ke dida takon di oha.

Napaten am-in di natdaan an iiban Ahab

¹⁵ Mangmangnge boh Jehu ya dinammunah Jehonadab an imbabalen Rekab. Kanan Jehu ke hiyay “Kon nun-ingngo tah punnomnom ta makiunnud kan ha-on?”

Ya kanan Jehonadab di “Om.”

Kanan Jehuy “Deket athina, idongdong muy taklem.” Indongdong nay takle na ot baddangan Jehu an munluga-nah kalesa na. ¹⁶ Kananay “Maki-ali kan ha-on ta tibom di nahamad an pundinol kun APU DIOS.” Ot maki-eh Jonadab ad Samaria. ¹⁷ Dimmatong dah di ot patayon Jehun am-in nadan iiban Ahab. Ot hidiyey immannung an handin impaabig APU DIOS ke Elijah.

Hay napatayan nadan mundayaw ke Baal

¹⁸ Inamung Jehu nadan tatagun iSamaria ot kananan diday “Handin patul an hi Ahab ya adi nahamad di nun-dayaw nan Baal an dios mu ha-oy ke ya nahamad di pun-dayaw ku. ¹⁹ Amungon yun am-in nadan profetas Baal, nadan mundayaw ke hiya ya nadan padi na. Mahapul an wada dan am-in an makiamung. Te mun-appitak hi dakol

ad uwani ke Baal. Mipipate nadan adi makiamung.” Mu talam Jehuh diye te hay wadah nomnom na ya patayonan am-in nadan mundayaw ke Baal.

²⁰ Hituwe pay di in-olden Jehu: “Gutudon yuy ohan algon pundayawan takun Baal!” Ot un-unudon da. ²¹ Intudak nay e mangipainilan am-in hanadah numbobled Israel ta umali dan mundayaw ke Baal. Ya immali da peman am-in an maid di ohan ugge immali ot makakkapnu nan templon Baal. ²² In-olden Jehu nah padin mumpaptok nadah nangilinan an bulwatin kananay “Ibudal mu nadan bulwatit mumbulwatin am-in nadan mundayaw ke Baal.” Ot ibudal na nadan bulwati.

²³ Hinumgop damdamah Jehu nah templon ibbanah Jonadab an imbabalen Rekab. Ot kanana nadah tataguy “Tibon yu ta ammuna nadan mundayaw ke Baal di wadah tu. Maid di mid-um hanadah mundayaw ke APU DIOS.” ²⁴ Nun-appit hi Jehu an ibbanah Jonadab hi maghob ya hay insenso ke Baal nah bohongnan di templo. Hi Jehu ya impustu na tuwaliy nawalun mungguwalya nah dolan di templo. Kananan diday: “Mahapul an patayon yu didan am-in! Deket waday bumtik hi oha ya hay biyag nan nangipabtik di mibayad!”

²⁵ Handih nagibbu nadan tatagun nun-appit hi maghob ya minandal na dadiyen nungguwalya ya nadan ap-apu dan kananay “Humgop kayu ta patayon yu didan am-in. Maid di eyu pabtikon takon di oha!” Ot patayon da didan am-in an inusal day ispada da. Nun-iguyud day adol dadiyen tatagun nungkakate ot iwele da nah dola. Ya hinumgop da nah kiha-adan Baal ot ²⁶ ilah-un da nadan kaiw an tukud an pundayawan dan Baal ot gobhon da. ²⁷ Ya pina-i da nadan nangilinan an batun Baal ya nan templo na ot pumbalinon dan kakhilyat ingganad uwani.

²⁸ Athidiy inat Jehu an nangaan hi mundayaw ke Baal ad Israel. ²⁹ Mu uggena dinadag nadan dios an nakapyah balituk an ing-ingon di ka-ongal nan baka ad Bethel ya Dan an impakapyan handin patul an hi Jeroboam an dayawon di tatagu.

³⁰ Kanan APU DIOS ke Jehuy “Inat mun am-in nadan pinhod kun atom hanadah holag Ahab. Kinali isapatak an ingganah pidwan di inap-apum di ahi mumpatul ad Israel.” ³¹ Mu ugge impaka-un-unud Jehun am-in nadan tugun nan AP-APU an Dios di Israel te impangpangulu na nadan tatagun munliwat, umat hi inat Jeroboam.

Hay natayan Jehu

³² Kediyeen tiempo ya inlappun APU DIOS an ipaittay di boblen nadan holag Israel. Inapput Hasael an patul di Aram hi gubat nadan tatagud Israel ³³ an numbobleh nangappit hi timilan di algo ad Jordan, hay Gilead, hay boblen di holag Gad, hay boblen di holag Reuben ya hay boblen di holag Manasseh, takon nan pingngit di Aroer ingganad Gilead ya Bashan hi north ot sakupona dadiyen boble da.

³⁴ Am-in nadan inat Jehu ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Israel. ³⁵ Nateh Jehu ot milubuk ad Samaria ot mihannot nan imbabalenan hi Jehoahas an numpatul. ³⁶ Hi Jehu ya nun-ap-apud Samaria ad Israel hi duwampulut walun toon.

11

Hay numpatulan Athaliah ad Judah

(2 Chronicles 22:10–23:15)

¹ Handih ininnilan Athaliah an nate nan imbabalenan patul an hi Ahasiah ya in-oldenan mipipaten am-in di iiba ya pamilyan Ahasiah. ² Mu indalunun Jehosheba an inawit hi Joash an golang an imbabalen Ahasiah ya nan babain

mangipaptok ke hiya ot ena italu dida nah ohan kuwartu nah Templo ta adi milagat nan golang nadah iibanan ipipaten Athaliah. Hi Jehosheba ya babain tulang Ahasiah an imbabalen din patul an hi Jehoram. ³ Impaptok nah Joash an ena intattaluh Templon APU DIOS kediyen onom an toon an nun-ap-apuwan Athaliah.

⁴ Mu handih mikapitun toon ya impaayag nan padin hi Jehoiada nadan aap-apun di guwalyah balen di patul ot makitobbalan ke dida nah Templo. Nunsapataona didan munhilbi da nah ustun patul. Ot ne ahina ipatibo ke didah Joash an imbabalen handin patul an hi Ahasiah.

⁵ Hituwey kinalin Jehoiada ke dida “Mahapul an athituy aton yu. Mungguwalyay udum ke dakayu nah balen di patul nah Sabadun Tungo. ⁶ Ya mungguwalyay udum nah Hoob an Sur ya nadan udum ya mihaad dah indoggan nadan udum an guwalya. ⁷ Ya dakayun duwan grupun adi mungngunu nah Sabadun Tungo ya mungguwalya kayu nah Templon APU DIOS ta maguwalyaan nan patul an hi Joash. ⁸ Mahapul an nakadaddaan kayun mungguwalya ke Joash an nauknut di ispada yu, ya miun-unnud kayuh pangayana. Patayon yuy kumpulmin mih-up ke dakayu.”

⁹ Inun-unud nadan ap-apun di guwalyay kinalin Jehoiada an aton da. Ot ie dan hiya nadan tatagu dan mungngunu kediyen Sabadun Tungo, takon nadan nag-ibbun nungngunu. ¹⁰ Indat Jehoiada ke dadiyen ap-apu nadan pahul ya happiyon din patul an hi David an nidulin nah Templon APU DIOS. ¹¹ Dadiyen guwalyan nauknut di ispada da ya nipustu dah nunlinikkod, nah hinangngab di Templo ya linikkub da nan altar ta guwalyaan da nan patul.

¹² Imbudal Jehoiadah Joash an imbabalen din patul an hi Ahasiah ot ipapngot nan hiya nan pongot di patul. Ya indat nan hiya nan liblun nitudokan di tugun mipanggep

hi pun-ap-apu. Dinuyaganay ulunah lana ot kalyonan hiyay mumpatul. Ya mungkalapkap nadan tatagu ya pun-itkuk day “Munnanong kan mumpatul!”

¹³ Handih dingngol Athaliah di ngalan nadan tatagu ya nadan guwalya ya galagalan imme nah Templon APU DIOS an naamungan nadan tatagut ena tibon di ma-ma-at. ¹⁴ In-ang-ang na ya dehdi nan nihannot an patul an timmaddog nah paldang nan tukud nah hogpan hi Templo te hidiye tuwaliy oggan aton di patul. Ya nipaldang nadan opisyal ya nadan mumpagangoh tangguyub ke hiya. Hanadan tatagu ya muntutukuk da gapuh anla da ya pun-ipagango day tangguyub da. Indani ya binik-in Athaliah di bulwatina ya muntutukuk an kananay “Tinalamak! Tinalamak!”

¹⁵ Kediye ya in-olden Jehoiada an padi nadah aap-apun di tindalun kananay “Ilah-un yuh Athaliah ya patayon yuy dahdin tagun mangipatnan mangihwang ke hiya. Adiyu patayon hituh bohongnan di Templon APU DIOS!”

¹⁶ Impudon da ot ie da nah balen di patul ot patayon da nah Hoob di Kabayu.

Hanadan impaphod Jehoiada
(2 Chronicles 23:16-21)

¹⁷ Hi Jehoiada an padi ya impakitobbal na nan patul an hi Joash ya nadan tatagu ke APU DIOS ta hi APU DIOS ya abuy un-unudon da. Ya impakitobbal na damdama nan patul ya nadan tatagu ta maphod di aton dah hin-oh-a.

¹⁸ Indani ya imme nadan tatagu nah templon Baal ot panyon da. Binukli da nadan pun-appitan ya nadan kinapya dan ing-ingon Baal an dios da. Ya pinate dah Mattan an padin Baal nah hinanggab diyen pun-appitan.

Impustun Jehoiada nadan mungguwalya nah Templon APU DIOS ¹⁹ ot hiya ya nadan ap-apun di tindalu, nadan

tindalun Karite ya nadan guwalyan di patul ya inibbaan da nan patul an nalpu nah Templon APU DIOS ot ume da nah balen di patul yaden niunud nadan tatagu. Indalan Joash nah Hoob di Guwalya ot e umbun nah ubunan di patul.
²⁰ Ya maka-an-anlan am-in nadan tatagu ya malinggop da mo te pinate dah Athaliah nah balen di patul.

²¹ Hi Joash ya numpatul ad Judah handih pituy toona.

12

Hay numpatulan Joash ad Judah

(2 Chronicles 24:1-16)

¹ Handih mikapitun toon an numpatulan Jehu ad Israel ya numpatul hi Joash ad Judah ot mun-ap-apuh nap-at an toon.* Hay ngadan inana ya hi Sibiah an iBeersheba.
² Umipaamlong ke APU DIOS di inainat Joash handih katagguna te hidiyey intugun nan padin hi Jehoiada an atona. ³ Muden uggena dinadag nadan pundayawan hanadah adi makulug an dios ya intultuluy nadan tatagun mun-appit ya munggohob hi insensoh di.

⁴ Impaayag Joash nadan papadi ot kananan diday “Amungon yu nadan pihhun in-alin nadan tatagun in-appit da nah Templon APU DIOS. Dadiye nadan ibayad dah pun-appitan da, nadan pihhun inguddan dan idat ya nadan ibayad da ten waday isapata da. ⁵ Waday ohan hanadah papadi ya diday ukod nadah pihhun ialin nadan tatagun punhilbiyanat waday miusal hi kumpulmin napa-i nah Templon mahapul an miphod.”

⁶ Mu handih mikaduwapulut tulun toon an numpatulan Joash ya ugge pay iniphod nadan padi nan Templo.
⁷ Ot ipaayag Joash hi Jehoiada ya nadan udum an papadi ot kananan diday “Tipet adiyu iphod nadan napa-i nah

* 12:1 12:1 Am-in nadan patul ad Judah ya numboble dad Jerusalem handi numpatulan da.

Templo? Adiyu mo alan nadan pihhu. Te mipalpu uwani ya bokon mo dakayuy mangdon hanadah pihhun dawaton yu. Mahapul an idat yu ta miusal hi pangipaphodan nah Templo.”⁸ Ya timbal nadan padih tuwe ya timbal da bon bokon diday mangiphod nah Templo.

⁹ Inalan Jehoiada on ongal an kahon ot uwanganay gawwan nan hukap na ot ena iha-ad nah paldang di pun-appitan hi winawwan nan hogpan hi Templon APU DIOS. Ta kediyen kahon di pangiuugan nadan padin mung-guwalya nah hogpan hanadah pihhun idat nadan tatagun umalin mundayaw. ¹⁰ Deket napnu nan kahon on immali nan sekretari nah balen di patul ya nan natag-en padi ta bilangan da dadiyen pihhun in-alin di tatagu on inhudu dah libbutan ta ikilo da. ¹¹ Deket nagibbun nitudok nan ustun kilo na on indat da nadah tatagun mangipaptok hi ngunu nah Templo. Diday mamayad nadah karpentero, ¹² nadan mason ya nadan mumpahok hi batu. Dida boy mamayad nadah kaiw ya nadah napahok an batun mausal ya nadan udum an mahapul an mabayadan hi pangiphodan nah Templo.

¹³ Mu maid ke dadiyen pihhuy mibayad hi pangapyaan dah silber an palanggana, malukung, tangguyub, nadan miusal hi pangipaptok nadah kingke weno kumpulmin nakapyah silber weno balituk an mahapul nah Templo. ¹⁴ Man-uke ya miusal dadiyen pihhu hi tangdanon nadan mumpungngunu ya nadan mahapul hi pangipaphodan da nah Templo. ¹⁵ Midinol nadan tatagun mumpaptok nah ngunu, kinali adi mahapul an ipatibo dan am-in di nangiatan da ke dadiyen pihhu. ¹⁶ Mu nadan pihhun niappit gapuh ugge nangun-unudan hi Tugun ya gapuh nunliwatan ya adi miha-ad nah Templo te midat nadah padi.

¹⁷ Ketuwen tiempo ya ginubat Hasael an patul di Aram di Gat ot sakuponah diyen boble. Ya nomnomnomona ot kuman gubatona pay di Jerusalem. ¹⁸ Mu inalan nan patul an hi Joash am-in nadan nangilinan an ngunut an in-appit nadan nitun-udanan patul an da Jehoshaphat, hi Jehoram ya hi Ahasiah ot id-um na nadah in-appit nan Apu Dios ya am-in nadan balituk an odon an nidulin nah Templo ya nah balen di patul ot idat nan am-in ke Hasael an patul di Aram ot tumayan da nadah tindalunad Jerusalem.

¹⁹ Am-in nadan inainat Joash ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Judah.

²⁰⁻²¹ Hanadan opisyal na an hi Josakar an imbabalen Simeat ya hi Jehosabad an imbabalen Somer ya nun-nomnom dah gaga-ihon aton dan hiya ot patayon dad Bet Millo nah kalatan mumpadayyud Silla. Dida ya midinol dan konsehal Joash an patul. Inlubuk dah Joash nah lubukan di patul nah Boblen David ot mihannot an numpatul nan imbabalenan hi Amasiah.

13

Hay numpatulan Jehoahas ad Israel

¹ Handih mikaduwapulut tulun toon an numpatulan Joash an imbabalen Ahasiah an patul di Judah ya numpatul hi Jehoahas an imbabalen Jehu ad Israel ot mun-ap-apud Samaria hi himpulut pitun toon. ² Hiya ya umat ke Jeroboam an imbabalen Nebat an namangulun numpatul ad Israel an nunliwat ke Apu Dios ya impang-pangulu nay tatagud Israel ot munliwat da damdama. Ya ug-uggena intikod an mangat ke dadiyen punliwatan. ³ Kinali bimmobboh-ol hi APU DIOS nadah tatagud Israel ot iabulut nan sakupon Hasael an patul di Aram ya nan imbabalenan hi Ben-Hadad di Israel hi nabayag.

⁴⁻⁶ Nundasal hi Jehoahas ya dingngol APU DIOS di dasal na te namahig di pangat diyen patul di Aram hanadah tatagud Israel. Ot wadaon APU DIOS di ohan mumpatul ad Israel ot ihwang na nadan tatagu nadah iAram. Kinali da malinggop mo umat handi. Mu uggeda inwalong an in-innat nadan gaga-ihon impangpangulun handin hi Jeroboam ot nanongnan at-atton da dadiye. Ya nanongnan dehdid Samaria nan tukud an pundayawan da nah babain dios an hi Asherah. ⁷ O-oha moy natdaan hi usalon Jehoahas an makigubat, ammunay naliman tindalun muntakkeh kabayu, himpulun kalesan miusal hi gubat ya himpulun libun tindalu. Man-uke ya dinadag nan patul di Aram di udum an nun-igatina didan kay da dap-ul.

⁸ Am-in nadan inat Jehoahas ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Israel. ⁹ Nate ot milubuk ad Samaria ot mihannot an numpatul nan imbabalenan hi Jehoash ad Israel.

Hay numpatulan Jehoash ad Israel

¹⁰ Handih mikatulumpulut pitun toon an numpatulan Joash ad Judah ya numpatul hi Jehoash an imbabalen Jehoahas ad Israel ot mun-ap-apud Samaria hi himpulut onom an toon. ¹¹ Hiya ya nunliwat damdaman APU DIOS umat handin patul an hi Jeroboam an inat nay gaga-iho ot ipanguluna nadan tatagud Israel an munliwat. ¹² Am-in nadan inat Jehoash, takon nan nakigubatana ke Amasiah an patul di Judah an kitib-an di kinatulid na ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Israel. ¹³ Nateh Jehoash ot milubuk nah lubukan di patul ad Samaria ot mihannot nan imbabalenan hi Jeroboam an numpatul.

Hay natayan Elisha

¹⁴ Hi Elisha an profetas ya nundogoh adi maagahan. Ot handih mungkatkate ya immeh Jehoash an patul di Israel ot ena idung-o. Mungkoga ya kananay “Ama, ama, mialig ka nah kalesa ya kabayun ihanggan di Israel!”

¹⁵ Kanan Elisha ke hiyay “Umala kah pana.” Ot umalah Jehoash. ¹⁶ Kanan bon Elisha ke hiyay “Odnam nan pana.” Ot un-unudona bo. Handih inodnana nan pana ya inhakmon Elishay takle nah taklen Jehoash. ¹⁷ Kanan bon Elishay “Ibughul mu nan tawang nah nangappit hi timilan di algon nihanggad Syria ta ipanam.” Ot ipanan Jehoash ya initsuk Elishay “Hinaey panan APU DIOS an mangapput nadah iSyria. Ahim paka-apputon nadan iSyria ad Aphek.” ¹⁸ Kinalin bon Elisha ke Jehoash an patul di “Ibawok muh luta nadan udum an pana.” Ot un-unudonan imbawok nah namintulu. ¹⁹ Bimmoh-ol hi Elisha nah patul ot kananay “Gulat na ya imbawok muh naminlima weno namin-onom ta paka-apputom nadan iSyria. Mamintulu mo ya abuy pangapputam ke dida.”

²⁰ Loktat ya nateh Elisha ot milubuk.

Katootoon on wadaday iMoab an mangubat hi Israel nah ka-gibbun di ahi kotolan. ²¹ Waday naminghan an pun-ilubuk nadan holag Israel on naten tagu ya tinibo day mangalin iMoab ot manginwewe da mo nah adol nan nate nah lubuk Elisha ot mamtik da. Handih niduttum di adol nan nateh gunit Elisha ya timmagu nan nate ot tumaddog.

Hanan gubat di Israel ya Aram

²² Hanadan ilrael ya pinalpaligat Hasael an patul di Aram handih numpatulan Jehoahas. ²³ Mu mauleh APU DIOS ke dida ya homkona dida gapuh nakitobbalana ke da Abraham, hi Isaac ya hi Jacob. Ot uggena in-abulut an madadag da ingganad uwani.

²⁴ Handih nateh Hasael an patul di Aram ya nihannot nan imbabalenan hi Ben Hadad an numpatul. ²⁵ Inapput Jehoash an patul di Israel hi Ben Hadad hi numpitlu ot bangngadona nadan boble dan pinlon Ben Hadad handih numpatulanan amanan hi Jehoahas.

14

Hay numpatulanan Amasiah ad Judah (2 Chronicles 25:1-24)

¹ Handih mikadwan toon an numpatulanan Jehoash an imbabalen din patul an hi Jehoahas ad Israel ya numpatul hi Amasiah an imbabalen Joash ad Judah. ² Duwampulut limay toona kediyen numpatulana ot mun-ap-apud Judah hi duwampulut hiyam an toon.* Hay ngadan inana ya hi Jehoaddin an iJerusalem. ³ Umipaamlong ke APU DIOS di inainat na, mu adi umat handin ammod nan hi David an patul. Te inun-unud nay inat amanan hi Joash. ⁴ Uggena dinadag nadan pundayawan hi adi makulug an dios ot ituluy nadan tatagun mun-appit ya munggohob hi insensoh di.

⁵ Indani ya nihamad moy pun-ap-apuwan Amasiah ot pipatena nadan namaten amanan hi Joash an patul. ⁶ Mu uggena impipate nadan imbabale da te inun-unud na nan olden APU DIOS an nitudok nah Tugun Moses an kananay “Adina lebbeng an mipipatey aammod gapuh numbahulan di imbabale da ya adina bo lebbeng an mipipatey imbabale gapuh numbahulan di ammod da. Man-uke ya hay ohan tagun numbahul ya mahapul an mipipate gapuh bahul an inat na.”

⁷ Indani ya pinaten Amasiah di himpulun libun tindalun iEdom nah kanan dan Nundotal an Maahin ya

* 14:2 14:2 Am-in nadan patul ad Judah ya numboble dad Jerusalem handi numpatulanan da.

sinakup na pay di Selah an ongal an boble ot ngadananh Jokteel. Ot hidiyey ngadan diyen boble ingganad uwani.

⁸ Indani bo ya immipaeh Amasiah hi opisyal nat ena hingiton nan patul di Israel an hi Jehoash an imbabalen Jehoahas ya inap-apun Jehu. Athituy kanana: “Umali kat mundammu tah gubat!”

⁹ Mu ab-abig di impanumang Jehoash an patul di Israel ke Amasiah an patul di Judah. Hituwey ab-abig na: “Wada on pagit nah bilid ad Lebanon an kanana nah kaiw an Sedar di ‘Iabulut mut iinen nan imbabalek nan babain imbabalem.’ Mu indani ya immali ot ya abu on mailom an aggayam ot pun-igatinah diyen pagit. ¹⁰ Inilak Amasiah an inapput mu nadan iEdom, kinali mumpahhiya ka. Ya mun-am-amlong ka gapun diyen nangapputam ot mund-ingngol ka. Mu hay itugun kun he-a ya tumungo ka ot ya abu, adika bumudal an makigubat. Tipet eka mangilailah punligatan yun humlun hi kadadagan yu nadah tatagum an iJudah?”

¹¹ Mu kahing hi Amasiah. Ot amungon Jehoash an patul di Israel nadan tindaluna ot eda gubaton hi Amasiah an patul di Judah ad Bet Semes. ¹² Kediye nunggugubat da ya inapput nadan iIsrael nadan tindalun Amasiah ot mamtik dah babale da. ¹³ Binalud Jehoash hi Amasiah an patul di Judah hidid Bet Semes ya numpaed Jerusalem ot dadagon nadan tindalu nay onom di gatut an piye nah binattun alad hidi, mipalpu nah Hoob Eplaim inggana nah Hoob nah Dugu. ¹⁴ Inalanan am-in nadan balituk ya silber ya am-in nadan mausal nah Templon APU DIOS takon nadan nakaballol an ngunut nah balen di patul. Ya waday inibtik nah tatagu ot iena didad Samaria.

¹⁵ Am-in nadan inat Jehoash, takon nan nunggubatan dan Amasiah an patul di Judah ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Israel. ¹⁶ Nateh Jehoash ot ilubuk da

nah lubukan di patul ad Samaria ot nan imbabalenan hi Jeroboam di nihannot an numpatul.† ¹⁷ Hi Amasiah an patul di Judah ya timmagu pay hi himpulut liman toon nipalpuh natayan Jehoash an patul di Israel. ¹⁸ Hanadan udum an inat Amasiah ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Judah.

Hay natayan Amasiah an patul di Judah
(2 Chronicles 25:25-28)

¹⁹ Indani ya wada day numplanun mamate ke Amasiah ad Jerusalem. Ot bumtik ad Lakis. Mu intud-ak nadan buhul nay mangunud ke hiya ot patayon dah di. ²⁰ Imbangngad day adol nad Jerusalem an intakke dah kabayu ot ilubuk da nah lubukan di aammod na nah Boblen David.

²¹ Hanadan tatagud Judah ya impumpatul da nan imbabalen Amasiah an hi Ussiah an himpulut onom di toona. ²² Hi Ussiah ya binangngad nay Elat hi nangapputanah gubat handih nagibbuwan di natayan amanan hi Amasiah ot iphod na.

Hay numpatulan Jeroboam ad Israel

²³ Handih mikahimpulut liman toon an numpatulan Amasiah an imbabalen Joash ad Judah ya numpatul hi Jeroboam an imbabalen Jehoash an patul di Israel ot munap-apuh nap-at ta ohan toon ad Samaria. ²⁴ Hiya ya nunliwat ke APU DIOS te inun-unud nay gaga-ihon inainat handin namangulun patul an hi Jeroboam an imbabalen Nebat ya impangpangulu nay tatagud Israel an nunliwat. ²⁵ Binangngad nah gubat nadan bobleh numbattanan di Lebo Hamat ya nan Naten Baybay an sakup di Israel. Hidiyey insapatan APU DIOS an Dios di Israel hanah

† 14:16 14:16 Hituwen patul an hi Jeroboam ya hinnatkon nah namangulun numpatul an hi Jeroboam nah 1 Patul 11:26.

muttatyunan profetas an hi Jonah an imbabalen Amittai ad Gat Hepher.

²⁶ Man-uke ya tinibon APU DIOS di namahig an punhol-holtapan nadan tatagud Israel yaden maid di mamaddang ke dida takon di oha. ²⁷ Ya gapu te adi pinhod APU DIOS an pakadadaggonay Israel ya inusal na nan patul an hi Jeroboam an mangihwang hi ilIsrael.

²⁸ Am-in nadan inat Jeroboam, nadan kinapya na, nadan nakigubatana ya hay namangngadanah Damascus ya Hamat an bobled Judah handi ot mibangngad hi Israel ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Israel. ²⁹ Nateh Jeroboam ot milubuk nah lubukan di patul ad Samaria. Ot mihannot nan imbabalenan hi Sekariah an numpatul.

15

Hay numpatulan Ussiah ad Judah

(2 Chronicles 26:1-23)

¹ Handih mikaduwapulut pitun toon hi numpatulan Jeroboam ad Israel ya numpatul hi Ussiah an imbabalen Amasiah ad Judah. ² Himpulut onom di toona handih numpatulana ot mun-ap-apuh nalimat duwan toon.* Hay ngadan inana ya hi Jekoliah an iJerusalem. ³ Hiya ya inat nay umipaamlong ke Apu Dios, umat ke amanan hi Amasiah. ⁴ Mu uggena dinadag nadan pundayawan hanadah adi makulug an dios ot itultuluy nadan tatagun mun-appit ya munggohob hi insensoh di. ⁵ Impundogon APU DIOS hi Ussiah hi leprosy ya ug-ugge nakaan hidiyen dogona. Naappil hi ohan bale ya bokon hiyay nangiati nadah lebbeng nan ngunun di patul ot nan imbabalenan hi Jotham di nun-ap-apu nadah tatagu nah boble.

* 15:2 15:2 Am-in nadan patul ad Judah ya numboble dad Jerusalem handi numpatulan da.

⁶ Am-in nadan inat Ussiah ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Judah. ⁷ Nateh Ussiah ot milubuk nah e-elen nan lubukan di patul nah Boblen David ot mihannot nan imbabalenan hi Jotham an numpatul.

Hay numpatulan Sekariah ad Israel

⁸ Handih mikatulumpulut walun toon an numpatulan Ussiah ad Judah ya numpatul hi Sekariah an imbabalen Jeroboam ad Israel ot mun-ap-apud Samaria hi onom an bulan. ⁹ Nunliwat ke APU DIOS umat hi inat handidan aammod na. In-un-unud nah inat handin patul an hi Jeroboam an imbabalen Nebat an impangpangulu nay tatagud Israel an nunliwat. ¹⁰ Indani ya numplanuh gagaihoh Sallum an imbabalen Jabes ot patayona nan patul an hi Sekariah hinangngab nadan tatagu ot mihannot an numpatul.

¹¹ Am-in nadan inat Sekariah ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Israel.

¹² Hidiyey immannungan handin impaabig APU DIOS ke Jehu an kananay “Ahi mumpatul di holag mud Israel, mu mipoppog hi kip-atnan inap-apum ya abu.”

Hay numpatulan Sallum ad Israel

¹³ Handih mikatulumpulut hiyam an toon an numpatulan Ussiah ad Judah ya numpatul hi Sallum an imbabalen Jabes ad Israel ot mun-ap-apud Samaria hi ohan bulan.

¹⁴ Man-uke ya hi Menahem an imbabalen Gadi ya nalpud Tirsah ot umed Samaria ot patayonah Sallum ot mihannot an numpatul. ¹⁵ Hanadan inat Sallum takon nan namatayana nah patul da ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Israel.

¹⁶ Handih nalpuwan Menahem ad Tirsah ya dinadag nay Tappuah takon nadan boblen nih-up hidi, ya pinatena

nadan tatagu ke dadiyen boble te uggeda nunsukun hiya. Ya binughi nay putun di binabain numbutyug.

Hay numpatulan Menahem ad Israel

¹⁷ Numpatul hi Menahem an imbabalen Gadi ad Israel handih mikatulumpulut hiyam an toon an numpatulan Ussiah ad Judah ot mun-ap-apud Samaria hi himpulun toon. ¹⁸ Nunliwat ke APU DIOS te inainat nay gaga-iho inggana handih nate. In-un-unud nah inat handin patul an hi Jeroboam an imbabalen Nebat an impangpangulu nay tatagud Israel an nunliwat. ¹⁹ Indani ya ginubat Tiglath Pileser an patul di Assyriay Israel ot idat Menahem ke hiyay umeh tulumpulut walun libun kilon silber ta pangalinat baddangan Tiglath Pilaser hiyan mihamad di pun-ap-apuwanad Israel. ²⁰ Inalan Menahem datuwe nadah kakadangyan ad Israel te pinilit na didan umidat hi naliman kalang. Ot alan Tiglath Pileser hidiye ot mibangngad hi boblena.

²¹ Am-in nadan inat Menahem ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Israel. ²² Nate ot milubuk ot mihannot an numpatul nan imbabalenan hi Pekahiah.

Hay numpatulan Pekahiah ad Israel

²³ Handih mikalimampulun toon an numpatulan Ussiah ad Judah ya numpatul hi Pekahiah an imbabalen Menahem ad Israel ot mun-ap-apud Samaria hi duwan toon. ²⁴ Nunliwat ke APU DIOS an in-un-unud nah gaga-ihon inat handin patul an hi Jeroboam an imbabalen Nebat an impangppangulu nay tatagud Israel an nunliwat.

²⁵ Hanan imbabalen Remaliah an hi Pekah an ap-apun di tindalun nan patul an hi Pekahiah ya numplanuh gaga-ihon atona nah patul an ibbanay naliman tindalun nalpud

Gilead ot patayon da nan patul nah gawwan di punguwalyaan nah balen di patul ad Samaria ot mihannot an numpatul.

²⁶ Am-in nadan inat Pekahiah ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Israel.

Hay numpatulan Pekah ad Israel

²⁷ Handih numpatul hi Pekah an imbabalen Remaliah ad Israel ot mun-ap-apud Samaria hi duwampulun toon ya hidiyey mikalimampulut duwan toon an numpatulan Ussiah ad Judah. ²⁸ Nunliwat ke APU DIOS an in-unud nah gaga-ihon inat handin patul an hi Jeroboam an imbabalen Nebat an impangpangulu na nadan tatagud Israel an nunliwat.

²⁹ Kediye numpatulan Pekah ya ginubat bon Tiglat Pileser an patul di Assyriay Israel ot sakuponay Ijon, Abel Bet Maakah, Janoah, Kedes, Hasor an o-ongal an boble, nadan bobled Gilead, Galilee ya Naptali ot ie dad Assyria nadan bimmoble ot pumbalinona didan balud.

³⁰ Indani ya numplanuh gaga-ihoh Hoshea an imbabalen Elah ot patayonah Pekah ot mihannot an numpatul. Inlappunan nun-ap-apud Israel handih mikaduwapulun toon an numpatulan Jotham an imbabalen Ussiah ad Judah. ³¹ Am-in nadan inat Pekah ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Israel.

Hay numpatulan Jotham ad Judah

(2 Chronicles 27:1-9)

³² Handih mikadwan toon an numpatulan Pekah an imbabalen Remaliah ad Israel ya numpatul hi Jotham an imbabalen Ussiah ad Judah. ³³ Duwampulut limay toona kediye numpatulana ot mun-ap-apud Jerusalem ad Judah hi himpulut onom an toon. Hay ngadan inana ya hi Jerusha an imbabalen Sadok. ³⁴ Hanadan inat na ya

umipaamlong ke Apu Dios, umat hi inat amanah hi Ussiah.
³⁵ Mu uggena dinadag nadan pundayawan hi adi makulug an dios ya nanongnan mun-appit ya munggohob nadan tataguh di. Hiyay nangipaphod nah nuntap-on Hoob nan Templon APU DIOS.

³⁶ Am-in nadan inat Jotham ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Judah. ³⁷ Kediye numpatulana nangilap-puwan APU DIOS an nangipaen Resin an patul di Aram ya hi Pekah an patul di Israel an mangubat hi Judah. ³⁸ Nateh Jotham ot milubuk nah lubukan di patul nah Boblen David ot mihannot an numpatul nan imbabalanan hi Ahas.

16

Hay numpatulan Ahas ad Judah (2 Chronicles 28:1-27)

¹ Handih mikahimpulut pitun toon an numpatulan Pekah an imbabalen Remaliah ad Israel ya numpatul hi Ahas an imbabalen Jotham ad Judah. ² Duwampuluy toona handih numpatulana ot mun-ap-apud Jerusalem ad Judah hi himpulut onom an toon. Uggena inun-unud di maphod an inat handin ammod nan hi David an patul te inat nay adi umipaamlong ke APU DIOS an Dios na. ³ In-un-unud na ot ya abu nadah gaga-ihon inat nadan patul di Israel. Ya in-appit nan maghob di imbabalanan lalaki nadah adi makulug an dios. Ya in-un-unud nah himpappangen inainat handidan tatagun dinog-al APU DIOS ke dadiyen boble handih mangali handidan aammod dan holag Israel an nalpud Egypt. ⁴ Hiya ya nun-appit ya nunggohob hi insenso nadah pundayawan hi adi makulug an dios, nadah tap-on di duntug ya hi pupuun di mahay-bong an kaiw.

⁵ Hi Resin an patul di Aram ya hi Pekah an patul di Israel ya ginubat day Jerusalem ot likkubon da, mu uggeda

kinabaelan an inapput hi Ahas. ⁶ Kediye damdama ya binanggad nan patul di Edom di Elat ot dog-alona nadan iJudah an numbobleh di. Ot mumbobled Elat nadan iEdom ingganad uwani.

⁷ Immitud-ak hi Ahas an patul di Judah hi e mak-ihummangan nah patul di Assyria an hi Tiglat Pileser an hituwey kanana: “Ha-oy di makulug an muttatyum. Umali kat ihwangak nadah patul di Aram ya patul di Israel an mangubat ke ha-on.” ⁸ Inalan Ahas nadan silber ya balituk nah Templon APU DIOS ya nah pangitaluwan hi nabalol nah balen di patul ot ipae nan idat nah patul di Assyria. ⁹ Ot ipangulun Tiglath Pileser nadan tindaluna ot eda gubaton di Damascus an ongal an bobled Aram. Impumbalin dan balud nadan tataguh di ot pumboblayon da didad Kir ya pinate dah Resin an patul di Aram.

¹⁰ Handih immeh Ahas an patul di Judah ad Damascus ta ena dammuwon hi Tiglat Pileser ya tinibona on hinnatkon an pun-appitan hidi ot ipaena ke Uriah an padiy ing-ingon diyen pun-appitan ta pangiu-unudana. ¹¹ Ot mangapyah Uriah hi pun-appitan an naka-ingngon diyen ginibbuna handih ugge ni-an nibanggad hi Ahas. ¹² Nibanggad hi Ahas an nalpud Damascus ya tinibonan nagibbu nan pun-appitan. ¹³ Ot mun-appit hi maghob an aggayam ya page ya nun-appit hi mainum ya inwaghik na nah altar nan dalan di in-appit nah pakihayyupan ke Apu Dios.

¹⁴ Kinaana nan datin giniling an altar an wadah numbattanan nan ka-ikapya dan pun-appitan ya nah hinangngab nan Templon Apu Dios ot idlig nah pinigging diyen balun pun-appitan. ¹⁵ In-olden Ahas ke Uriah an kananay “Hituh ongal an pun-appitan an impakapyak di pun-appitam hanadah maghob nah biggatna, nadan maghob an pagen miappit nah mungkahilong, nadan iappit di patul hi pagen maghob ya nadan udum an

miappit an maghob ya nadan iappit di tataguh mainum ya iduyag mu ketuwen balun pun-appitan nadan dalam di aggayam an miappit. Mu nan giniling an pun-appitan ya pun-appitak ten waday pinhod kun inilaon.”¹⁶ Ot un-unudon Uriah diyen kinalin nan patul an hi Ahas.

¹⁷ Pinalun Ahas nadan giniling an kuliton an mausal nah Templo ya kinaana nadan palangganan nipattuk ke dadiye. Kinaana bo nan onnggaongngal an palyuk an nakapyah giniling an punha-adan hi danum hanadah odog di giniling an himpulut duwan lakin baka ot ipattuk na nah batu.¹⁸ Ya gapu te pinhod Ahas an paamlongon nan patul di Assyria ya kinaana nan ubunana nah Templo APU DIOS nah Sabadun Tungo ya indakkig na nan hogpan di patul nah Templo.

¹⁹ Am-in nadan inat Ahas ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Judah.²⁰ Nateh Ahas ot milubuk ad Jerusalem, mu ugge nilubuk hi lubukan di papatul. Ot mihannot nan imbabalenan hi Hesechia an numpatul.

17

Hay numpatulan Hoshea ad Israel

¹ Handih mikahimpulut duwan toon an numpatulan Ahas ad Judah ya hi Hosea an imbabalen Elah di numpatul ad Israel ot mun-ap-apud Samaria hi hiyam an toon.
² Hiya ya nunliwat ke APU DIOS, mu adi umat hi nunliwatan nadan nitun-udanan patul ad Israel.

³ Indani ya ginubat Salmaneser an patul di Assyria Hoshea an patul di Israel ot apputona ot mahapul an mumbayad hi Hosea hi buwis ke hiyah katootoon.
⁴ Mu indani ya immitud-ak hi Hosheah opisyal nan e mangali ke So an patul di Egypt ta bumaddang ke hiyat itikod nan mumbayad hi buwis hi katootoon nah patul di Assyria.

Loktat ya ininnilan Salmaneser an ngohayon Hoshea hiya ot ipadpap nah Hosea ot ipakalabut na.

⁵ Ot gubaton mon Salmaneser di Israel ot likkubon di tindalunay Samariah tulun toon. Handih mikatlun toon an ⁶ hidiyey mikahiyam an toon an numpatulun Hoshea, ya hinggop Salmaneser an patul di Assyriay Samaria. Inalana nadan iIsrael ot iena didad Assyria ot mumbalin dan balud hidi. Numboblayonay udum ad Halah an ongal an bobleh di ya numboblayonay udum nah pingngit nan Wangwang di Habor, ad Gosan ya nadah bobled Medes.

⁷ Man-uket naat di athidi nadah iSamaria ya gapuh nunliwatan dan tatagud Israel ke APU DIOS an Dios dan nangihwang ke didah nihbutan dad Egypt. Dinayaw day udum an dios ⁸ ya in-un-unud dah inainat handidan tatagun dinog-al APU DIOS ke dadiyen boble handih mangali da ya at-atton day punliwatan an impangpangulun nadan namangulun numpatul ad Israel. ⁹ Indaldalunu da bon inainat di adi pinhod APU DIOS an nangapya dah pundayawan da nadah adi makulug an dios am-in hi boble da, takon hanadah ittay an boble. ¹⁰ Ya immiha-ad dah tutukud an pundayawan da nah babain dios an hi Asherah takon di hay ing-ingonah am-in hanadah duntug ya nadah puun di makahaybong an kakaiw. ¹¹ Ya immiappit dah maghob an insenso nadah pundayawan dah adi makulug an dios, umat hi at-atton handidan tatagun dinog-al APU DIOS nah boble. Ot paboh-olon dah APU DIOS gapu ke dadiyen gaga-ihon at-atton da. ¹² Te ngohayon da hiya takon di intugutugunan didan adida dayawon di udum an dios.

¹³ Hi APU DIOS ya intanud-ak nay muttatyunan profetas ot kalyan da nadan iIsrael ya iJudah. Hituwey kinali da: “Iwalong yu nadan gaga-ihon at-atton yu ya un-unudon

yun am-in nadan Tugun kun indat ku handidah aammod yu ya handidah muttatyuk an profetas.”

¹⁴ Mu adi mangun-unud nadan holag Israel, mangohe dan umat da handidah aammod dan adida mundinol ke APU DIOS an Dios da. ¹⁵ Inwalong da nadan Tuguna ya nan nakitobbalana handidah aammod da ya uggeda hinangud di kinalinan dida. Dinayaw da nadan maid di hilbinan dios an kinapyan di tagu ot mumbalin da damdaman maid di hilbina. Ya in-un-unud dah at-atton nadan udum an tatagun numbobleh nunlinikkod ke dida takon di kinalin APU DIOS ke didan adida aton di athidi. ¹⁶ Maid di inun-unud dah Tugun APU DIOS an Dios da, takon di oha. Nangapya da ot ya abuh duwan ing-ingon di bakan nakapyah gumok ot dayawon da. Nangapya dah ing-ingon nan babain dios an hi Asherah ot dayawon da ya dinayaw dah Baal ya nadan bittuwon hi kabunyan. ¹⁷ In-appit dan maghob di iimbabale dan linalaki ya binabai nadah adi makulug an dios. Mundinol dah kalyon di mun-agba ya mun-ayak ya ipaanhan dan mangat hi gaga-ihon umipabobboh-ol ke APU DIOS.

¹⁸ Ot gapuh boh-ol APU DIOS ya kinaana didah kadana. Ot ammuna nadan holag Judah di nunnanong hidi. ¹⁹ Mu indani ya takon nadan holag Judah ya uggeda inun-unud di pinhod APU DIOS an Dios da. Ot aton day umat hi inat nadan tatagud Israel. ²⁰ Ta hidiye nan am-in nadan holag Israel ya inwalong dida mon APU DIOS. Ot paapput na didah buhul dan nangubat ke dida inggana nadadag da. Hidiyey nangastigun Apu Dios ke dida.

²¹ Handih nangappilan APU DIOS hi Israel nah pun-apuwan David ya pinilin nadan tatagud Israel hi Jeroboam an imbabalen Nebat an mumpatul ke dida. Impangpangulun Jeroboam didan mangiwalong ke APU DIOS ya munli-wat hi himpappangen liwat ke hiya. ²² Ya intultuluy dan

inainat am-in nadan gaga-ihon inat handin Jeroboam,²³ inggana handih impakaan APU DIOS didah boble dan hidiye tuwaliy kinalina handidah muttatyunan profetas an atona. Ot hidiyey naat an in-en di iAssyria didah boble da ot munnanong dah di ingganad uwani.

Hay numboblayan di iAssyria ad Israel

²⁴ Nun-ialin nan patul di Assyriay tatagun nalpud Babilon, Cuthah, Abba, Hamat ya Sepharbaim ot mihan-not dan numbobled Samaria. Te sinakup day Samaria ya nadah udum an bobled Israel ot mumboble dah di.²⁵ Datuwen tatagun nalpuh udum an boblen numbobled Samaria ya uggeda dinayaw hi APU DIOS. Ta kediyen kali dah di ya intud-ak APU DIOS nadan layon ot pumpate day udum ke dida.

²⁶ Waday e nangipainila nah patul di Assyria an kanan day “Hanadan tatagun impumboblem ad Samaria ya uggeda inilay aton dan mundayaw nah Dios hidi ot ipaalin diyen Dios di lalayon an namaten dida te nihallay nundayaw dan hiya.”²⁷ Ot gapun diye ya in-olden nan patul an kananay “Pabangngadon yud Samariay oha nadah padin balud taku ta ituttuduna nadah tataguy ine-en di pundayaw da nah Dios hidi.”²⁸ Ot pabangngadon day ohan padin holag Israel ad Samaria ot e numbobled Bethel ot ituttuduna nadah tataguh diy aton dan mundayaw ke APU DIOS.

²⁹ Mu dadiyen tatagun immalin numbobled Samaria ya nanongnan dayawon da nadan dios dah boble da. Ya nanganapya dah tinattaggu da ot iha-ad da nadah pundayawan an kinapyan nadan holag Israel.³⁰ Hanadan nalpud Babilon ya dayawon da nan kinapya dan dios an hi Sukkot Benot di ngadana. Hanada ken nalpud Kuthah ya dayawon da nan dios dan hi Nergal. Ya nadan nalpud

Hamat ya dayawon dah Ashima an dios da. ³¹ Hanadan nalpud Ivvah ya dayawon da nadan dios dan hi Nibhas ya hi Tartak. Ya nadan nalpud Sepharbaim ya iappit dan maghob di imbabaleda nadah dios dan hi Adrammelek ya hi Anammelek.

³² Ya man-ut dayawon da damdamah APU DIOS, mu kumpulmiy piliyon dan mumpadi ke didan mun-appit nadah pundayawan dah adi makulug an dios. ³³ Athidin man-ut dayawon dah Apu Dios, mu dayawon da damdama nadan adi makulug an dios da mipuun hanadah pangi-en maunud nadah boblen nalpuwan da.

³⁴ Athidiy at-atton da ingganad uwanin adida dayawon hi Apu Dios ya adida un-unudon di Tugunan indat na nadah holag Jacob an nginadananah Israel. ³⁵ Handih nakitobbalan hi APU DIOS nadah holag Jacob ya kananan diday “Adiyu dayawon di udum an dios, adi kayu mun-yuung ke dida weno munhilbi weno mun-appit ke dida. ³⁶ Ha-oy ya abuy APU DIOS an nangipangulun dakayun tumayan ad Egypt gapuh ongal an kabaalak. Mahapul an un-unudonak ya munyuung kayun ha-on ya mahapul an mun-appit kayun ha-on. ³⁷ Mahapul an un-unudon yu nadan Tugun kun impitudok kun un-unudon yu. Adinadaman dayawon yuy udum an dios. ³⁸ Ya adiyu kal-iwan nan nahamad an nakitobbalak ke dakayu. Adiyu nimpe dayawon di udum an dios. ³⁹ Mahapul an un-unudonak an APU DIOS an Dios yu ta ihwang dakayuh buhul yu.”

⁴⁰ Mu kahing dan adida donglon di kalyona ot itultuluy da nadan gaga-ihon at-atton da tuwali. ⁴¹ Kinali man-ut dayawon dah APU DIOS, mu dayawon da damdama nadan adi makulug an dios da. Ya itultuluy nadan holag dan at-atton dadiye ingganad uwani.

18

*Hay numpatulan Hesekiah ad Judah**(2 Chronicles 29:1-2; 31:1)*

¹ Handih mikatlun toon an numpatulan Hoshea an imbabalen Elah ad Israel ya numpatul hi Hesekiah an imbabalen Ahas ad Judah. ² Duwampulut limay toona handih numpatulana ot mun-ap-apud Judah hi duwampulut hiyam an toon. Hi Abijah an imbabalen Sekariah di inana. ³ Umipaamlong ke APU DIOS di inainat na, umat hi inat handin ammod nan hi David an patul. ⁴ Kinaana nadan pundayawan hi adi makulug an dios, binuklina nadan nangilinan an batu, pina-i na nadan tukud an panginomnoman da nah babain dios an hi Asherah ya pina-i na nan gombang an ulog an kinapyan Moses an nginadanan dah Nehustan te daydayawon nadan holag Israel an iappitan dah maghob an insenso.

⁵ Hi Hesekiah ya nahamad di pundinol nan APU DIOS an Dios Israel. Maid di kiingngohana nadah udum an namangulun numpatul ad Judah ya nadah nitun-ud. ⁶ Impunnanong nan mangun-unud ke APU DIOS an maid di imbahhona nadah tugun an indat APU DIOS ke Moses. ⁷ Ot gapuh baddang APU DIOS ke hiya ya maphod di numbalinan am-in di inat na. Nginohena nan patul di Assyria ot itikod nan mumbayad hi buwis ke hiya. ⁸ Nakigubat pay nadah iPilistia ot apputona dida ot hogpona nadan boble da mipalpu nah pungguwalyaan inggana nah ongal an boble, takon di Gaza ya nadan bobleh di.

⁹ Handih nangubatan Salmaneser an patul di Assyria hi Israel ot likkubon day Samaria ya kediyeey mikap-at an toon an numpatulan Hesekiah ya hidiyey mikapitun toon hi numpatulan Hoshea an imbabalen Elah ad Israel. ¹⁰ Hinggop dah diyen bobleh mikatlun toon an kediyeey mikahiyam an toon hi numpatulan Hoshea ad Israel.

Ya hidiye damdamay mikan-om an toon hi numpatulan Hesechia ad Judah. ¹¹ In-en nimpen nan patul di Assyria nadan holag Israel hi boblena ya in-e nay udum ad Halah, in-e nay udum nah nih-up nah Wangwang an Habor ad Gosan ya in-e nay udum hi boblen nadan iMedes.

¹² Man-uket naapput di Samaria ya uggeda inun-unud hi APU DIOS an Dios da. Imbahho day nakitobbalan dan hiya ya uggeda inun-unud nadan Tugunan indat nan Moses an muttatyuna. Adida mangngol ya adida mangun-unud.

*Hay nangubatan di Assyria hi Judah
(2 Chronicles 32:1-19; Isaiah 36:1-22)*

¹³ Handih mikahimpulut opat an toon an numpatulan Hesechia ad Judah ya ginubat Sennakerib an patul di Assyriay iJudah ot sakupona nadan o-ongngal an bobleh din binattuy alad da. ¹⁴ Ot umitud-ak hi Hesechia hi e mangali ke Sennakerib ad Lakis ketuwe: “Abulutok an numbahulak! Daan mo anhan ta itikod mun mangubat ke dakami? Wada key nganneh diyen ibagam ya takon kattog di idat ku.”

Hinumang nan patul di Assyria an kananay “Pinhod ku, Hesechia, an umipaali kah himpulun libun kilon silber ya hinlibun kilon balituk.” ¹⁵ Ot ipaen Hesechia am-in nadan silber an wada nah Templon APU DIOS ya nah balen di patul. ¹⁶ Kinaana nadan balituk nadah panto ya nadah pamadingan nan Templo ot dadiyey ipaenan Sennakarib.

¹⁷ Mu immitud-ak metlaing nan patul di Assyria hi dakkodakkol an tindalun nalpud Lakis an mangubat hi Jerusalem an impangulun nadan tulun katagtag-ayan an opisyal na. Dimmatong dad Jerusalem ot mipustu da nah kalatan pungngunuwan nadan mangapyah luput nah pingngit nan alak an dalanon di danum an malpu nah nuntap-on lobong. ¹⁸ Impaayag da nan patul an hi

Hesekiah, mu intud-ak nay tulu nadah opisyal na ot diday e nakidammun dida. Datuwen tulun opisyal ya hi Eliakim an imbabalen Hilkih an mumpaptok am-in hi nganneh diyen wadah balen nan patul, hi Sebna an sekretarin di patul ya hi Joah an imbabalen Asap an mangitudok hi dokumenton nan boble.

¹⁹ Kanan nan ohan opisyal di Assyria ke diday “Hituwey kanan nan patul mi ke Hesekiah ‘Tiket makadinnol ka, Hesekiah an patul? ²⁰ Kon pangalim on waday kabaelan nadan tindalum an makihanggan dakami? Kanan di nalaing kayun mumplanun mangapput ke dakami, mu man kali ya abu danae. Dahdi ni-boy pundinolan yun bumaddang ke dakayu hin gubaton dakayun dakamin iAssyria? ²¹ Kon pangalim on baddangan dakayu nadah iEgypt? Deket mundinol kah Egypt ya paddungnay mumpatanong kah katlubung an magi-ut mitbong ot ya abuh taklem. Hay kakulugana ya athinay pangi-en nan patul di Egypt nadah mumpabaddang ke hiya.

²² Weno kal-ina ya kanam di: Mundinol kamin APU DIOS an Dios mi! Deket athidiy kanam ya kon bokon hiyay tinaltalanggaam, Hesekiah? Te kon uggem pina-i nadan pun-appitan ya pundayawan yun hiya ot kalyom hanadah iJudah di ammuna nah altar ad Jerusalem di pundayawan da?’

²³ Aga ke ot ta munhuhummangan taku! Hanan patul di Assyria ya kananay ‘Deket wada ni-mo on duwan libun tindalu yu ya idatan dakayuh duwan libun kabayun puntakkayan dat mungugubat taku. ²⁴ Mu kon gumlah diyen ilaban yu, takon hanadah nakakkapuy an tindalun di Assyria? Takon hin kananat waday ibaddang di Egypt ke dakayuh kalesa ya tindalun muntakkeh kakabayu ya maid metlaing di kabaelan yun lumaban ke dakami. ²⁵ Oha bo ya, kon pangali yu on umaliyak an manadag ketuwen

boble hin ugge in-abulut APU DIOS? Hay kakulugana ya kinali nan ha-on an umaliyak ta dadagok tun boble yu.’”

²⁶ Indani ya kanan Eliakim, hi Sebna ya hi Joah kediyen opisyal di “Daan anhan ta ikalim ke dakamin muttatyum hi Aramaik, ot maawatan mi. Adim ikalih Hebrew te donglon am-in nadan tatagun wada nah alad.”

²⁷ Mu kanan diyen opisyal di “Adi, te uggeyak intudak nah ap-apuk ta nan patul yu ya dakayu ya abuy pangipainilaak ketuwen kalyok! Te ipainilak damdaman dida an deket adi kayu munsuku ya ahida damdama kanon di tai da ya inumon day ihbu da umat ke dakayu!”

²⁸ Ot tumaddog hidiyen opisyal ot itkuk nan ingkali nah Hebrew an kananay “Donglon yuh tuwen kalyon nan patul di Assyria ke dakayu! ²⁹ Kananay ‘Adi kayu pihaul ke Hesekiah te adina kaya kabaelan an mangihwang ke dakayu. ³⁰ Ya tibon yu ta adi dakayu ihapitan ta ekayu mundinol ke APU DIOS. Ya adiyu kulugon takon di kananay adimi sakupon tun boble yu te nunna-ud an ihwang dakayun APU DIOS. Te hay kakulugana ya adi kayu mihwang nadah dakol an tindaluk an iAssyria an umalin manggop tuh boble yu.

³¹ Adi kayu nimpe midngolan hi kalyona. Ha-oy nan patul di Assyria ya in-olden kun bumudal kayu ta munsuku kayu. Miabulut kayun mangan hi bungan di intanom yu umat hi grapes ya figs ya miabulut kayun humagob nadah ob-ob yu ³² inggana mie kayuh udum an boblen eyu pakiboblayan. Hidiyen boble ya umat metlaing tuh boble yun wadan am-in di mahapul yu umat hi grapes an makapyah mainum, hay wheat an makapyah tinapay ya hay bungan di oliba an kanon yu ya kapyaoon yuh lana. Ya wada boh diy danum di iyyukan. Athinay maat ten un-unudon yu nan olden kun munsuku kayu ta adi kayu mipipatet tumagu kayu.

Adi kayu nimpe midngolan hi kalyon Hesechia an kananay ihwang dakayun APU DIOS.³³ Te hay kakulugana ya maid di ohan boblen e inihwang nadan dios da nah patul di Assyria.³⁴ Umat nadah bimmobled Hamat, Arpad, Sepharbaim, Hena ya Ibbah an indinol da nadan dios dan mangihwang ke dida, mu maid di inat dadiyen dios da. Ya uggeda bo kinabaelan an nangihwang hi Samaria nah ongal an kabaelan mi.³⁵ Kon wada ni-moy oha nadah dios ke dadiyen boblen nangihwang ke dida nah ongal an kabaelak? Maid! Yaden tipet eyu nomnomnomon an ihwang APU DIOS di Jerusalem? ”

³⁶ Hanadan tatagu ya op-opya dan maid di himmumang te kinalin Hesechia ke didan umop-opya da.³⁷ Hanadan tulun opisyal an hi Eliakim, hi Sebna ya hi Joah ya nibangngad dah kad-an Hesechia an binik-i day bulwati da ot kalyon dan hiyay kinalin nan opisyal an iAssyria.

19

Hay nihwangan di Jerusalem (Isaiah 37:1-7)

¹ Handih dingngol Hesechia nan indatdatong dadiyen tulun opisyal na ya binik-i nay bulwatina te u-umyung. Ot mumbulwatih langgoten imme nah Templon APU DIOS.² Intud-ak nah kad-an nan profetas an hi Isaiah an imbabalen Amos hi Eliakim an opisyal nan mumpaptok nah balen di patul, hi Sebna an sekretari ya nadan apapun di padin numbulwati dan am-in hi langgote.³ Imme da ot kanan dan Isaiah di “Athituy kanan Hesechia: Ad uwaniy algon u-umyungan taku, kakastiguwan taku ya kibabainan taku. Mialig taku nah muntungon babain tuwen bumudal nan golang, mu maid moy olot na.⁴ Hanan patul di Assyria ya nundadaan an mangubat ke ditaku ot deyan intud-ak na nan apapun di tindaluna ot

taltalangaana nan Dios an wadat nangamung. Mu hana ot ta dingngol nan AP-APU an Dios mu dadiyen kinali nat kastiguwona dida. Kinali daan mo anhan ta mundasal kan APU DIOS ta baddangan ditakun tatagun natdaan?"

⁵ Handih dingngol Isaiiah nan impaad nan patul an hi Heseekiah ⁶ ya impae nay humang na ke hiyan kananay "Kanan APU DIOS di 'Adika tumakut kediyen kinalin nan ap-apun di tindalun nan patul di Assyria an adi dakayu ihwang ke ha-on. ⁷ Te ahik haulon hidiyen patul di Assyria ta donglonay kalkalyon di tataguh boblena ta gapun diye ya mibangngad hidih boble dat ahik pipatek hidi.' "

*Hay oha bon panaktakut nadan iAssyria nadah iJudah
(Isaiiah 37:8-20)*

⁸ Indani ya dingngol diyen opisyal di Assyria an tinayan nan patul day Lakis ot dehdin makigubat ad Libnah an nih-up an boble ot miunud hidit waday hanhananan hiya. ⁹ Kediye ya dingngol nan patul di Assyria an mangalih Tirhakah an iKus an patul di Egypt an mangubat ke hiya. Handih e umen makigubat nah patul di Egypt ya immitudak ni-an hi mangieh tudok nan Heseekiah an patul di Judah. ¹⁰ Kanana nah tudok nay: "Ha-oy an patul di Assyria ya kanak ke he-ay: Adika mahaul nah kalyon nan dios mu, takon di kananay adimi kabaelan an sakupon di boble yun Jerusalem. ¹¹ Nunna-ud an inilam di in-innat nadan patul di Assyria hi kumpulmin boblen pinhod dan dadagon. Inilam bon impakadaddag dan am-in nadan mangipatnan makihanggan dida. Kinali, adim e kanan di dakayu ke ya mihwang kayu. ¹² Dinadag handidan aammod kuy boblen Gosan, Haran ya Resep. Ya numpate da nadan iBetheden an numbobled Telassar. Daan ta inihwang di dios da

didida?*

¹³ Kon kinal-iwam boy naat handidah patul nadan boble an Hamat, Arpad, Sepharbaim, Hena ya Ibbah?† Nama-id da mo!”

¹⁴ Binidbid Heseekiah diyen tudok ot ena iha-ad hi hinangngab APU DIOS nah Templo ¹⁵ ot mundasal an kananay “He-a, APU an Dios di Israel an inumbun an mun-ap-apuh numbattanan nadan anghel, he-a ya abuy Dios am-in di pun-ap-apuwan hi kabobboble tuh luta. Ya he-a boy nunlutuh luta ya kabunyan. ¹⁶ APU DIOS, donglom anhan tun pumpahpahmokak ya tibom tun ma-ma-at ke dakami. Donglom boy panaltalanggan Sennakerib ke he-an Dios an wadat nangamung.

¹⁷ APU DIOS, makulug peman an dinadag nadan patul di Assyriay dakol an boble ot mumbalin dadiyen boble hi maid di hilbina. ¹⁸ Ya ginhob da nadan dios ke dadiyen boble. Bokon da makulug an dios te nakapya dah kaiw ya batun kinapyan di tagu. ¹⁹ Kinali ad uwani, APU an Dios mi, ihwang dakami anhan hanadah iAssyria ta inilaon am-in di tataguh kabobboble tuh lutan he-a ya abuy Dios.”

Hay kinalin Isaiah nah patul

(Isaiah 37:21-38)

²⁰ Indani ot ipaen Isaiah an imbabalen Amos di e mangalin Heseekiah an kananay “Hituwey inhumang nan AP-APU an Dios di Israel: Dingngol kuy dasal mu mipanggep ke Sennakerib an patul di Assyria. ²¹ Ya hituwey kalyok mipanggep ke hiya:

Hanadan tataguk ad Zion an Jerusalem ya ibaag daka Sennakerib, ya taltalangaan daka ya nadan tindalum. Ya munwigwigiwig ya matattawa nadan binabaih

* 19:12 19:12 Hanadan boblen nangadan hitu ya wadadad Mesopotamia an Iraq di ngadanad uwani. † 19:13 19:13 Hanadan boblen nangadan hitu ya wadadad Syria ketuwen tiempo.

din manibon dakayun bumtik. ²² Kon dahdiy imbaag mu ya tinaltalanggaam hin bokon ha-oy an Dios di Israel an makaphod an abu? ²³ Binaal mu nadan opisyal mut ipahhiya dan ha-on an gapu nadah kalesa yun usalon yuh gubat ya sinakup yu nadan katagtag-ayan an bilid ad Lebanon. Ot punlongo yu nadan nungkatatag-en kaiw an sedar ya kapkaphodan an saypres. Ipahhiya yu bon nakae kayuh gawwan di madongog an muyung. ²⁴ Ipahhiya yun nungka-ut kayuh bubun hanadah boblen sinakup yu ot pun-inum yuy danum da. Ya ipahhiya yun impaka-apput nadan tindalu yuy kabobbobled Egypt an paddungnay nun-igatin day Wangwang an Nile hidi ot mamag-anan. ²⁵ Mu kon unggem inilan ha-oy an DIOS ya implanuk tuwali dadiyen naat handih done? Implanuk an dadagom di nungkahamad an naaladan an boble ot deyan impaannung kud uwani. ²⁶ Kinali maid di kabaelan nadan tatagun numpumboble di ot nalakay nangapputam ke dida. Umat da nah holok hi payo weno nan mammol an holok an nalakan midopdop. Ya umat da nah holok an tinummol hi atop an gagalang makleng ten pinumtang. ²⁷ Mu impakainnila dakan ha-on. Inilak hin daanay pangayam ya daanay nalpuwam ya inilak am-in di at-attom. Ya inilak an namahig di boh-ol mun ha-on. ²⁸ Kinali gapu te dingngol kuy namahig an boh-ol mun ha-on ya namahig an pumphahhiyaam ya tobngok di olong mu ya ha-adak hi gumok di tokom ta ibangngad daka nah nalpuwam an idalan mu metlaing nah dinalan mun immali.”

²⁹ Ot ahi kanan Isaiaah ke Hesechia di “Hituwey ahim pangimatunan an baddangan APU DIOS tun boble. Mi-

palpud uwani inggana hantuh umalin toon ya mangan kayuh ibungan nadan pamga day tomol. Mu nah mikatlun toon ya muntanom kayuh page ya grapes ya dakayuy mangani ya mangan hi ibungan dadiyen intanom yu. ³⁰ Ya nada ken ahi matdaan hi gubat an tatagud Judah ya ahida mihamad an mumbobleh boble dat dumakol di holag da ya kumadangan da. ³¹ Wadaday tatagun ahi matdaan ad Jerusalem ya nah Bilid an Zion gapuh ongal an pamhod APU DIOS an Kabaelasan am-in.”

³² Kanan bon Isaiah di “Athituy kinalin APU DIOS mipanggep nah patul di Assyria: Adi mabalin an e humgop weno ena ipanay panana, takon di ohah tud Jerusalem. Maid di tindalunan nunhappiyon e umalin mih-up hitu. Ya maid ke diday humgop hitu ya maid di lutan panabab da ya maid di batun ipiggil da nah binattun alad dan pangidalanan dan humgop hitu. ³³ Man-u te ahi umalih diyen patul, mu adi dumatong ketuwen boble. Ya mibangngad an idalana metlaing nah dinalanan immali. Ha-oy an DIOS di nangalin tuwe. ³⁴ Ipaptok ku ya itakdog kuh tuwen boble gapuh dayaw ku ya gapu nah muttatyuk an hi David.”

³⁵ Kediye hilong ya imme on anghel APU DIOS nah nungkampuwan nadan iAssyria ot patayonay hinggatut ta nawalut liman libun tindalu da. Handih nabigatana ya kawahwahit di adol nadan tindalun nungkakateh kampu da. ³⁶ Ot hay inat mon nan patul an hi Sennakerib ya inamung na nadan natdaan an tindaluna ot mibangngad dad Nineveh. ³⁷ Indanit ohan algon dehdih Senakerib an mundayaw nah templon nan dios nan hi Nisrok ya inunud nadan duwan imbabalanan da Adrammelek ke Sareser ot tuwikon dah ispada da ot mate ot bumtik dad Ararat. Ot mihannot hi Esar Haddon an ohan imbabalanan numpatul.

20

*Hay nundogohan nan patul an hi Heseekiah
(Isaiah 38:1-8,21-22; 2 Chronicles 32:24-26)*

¹ Kediye ya nundogoh Heseekiah ot innang an mate. Imme nan profetas an hi Isaiah an imbabalen Amos an nangidung-on hiya ot kananay “Kanan APU DIOS di: Iphod mun am-in di wadah nunhituwam te adika pumhod. Ya mundadaan ka te mate ka.”

² Handih dingngol Heseekiah tuwe ya inhangga na nah dingding ot mundasal an kananay ³ “APU DIOS, nom-nomom anhan an impunnanong kun nunhilbin he-a. Ya maid di udum hi ek inun-unud mu bokon he-a ya abu. Ya inat kun am-in di kabaalak an nangat nadah mangipaamlong ke he-a.” Ginibbunah diyen dasal na ya namahig di koga na.

⁴ Tinaynan Isaiah hi Heseekiah, mu handih wada Isaiah nah gawwan nan dolan diyen balen di patul ya kanan APU DIOS ke hiyay ⁵ “Mibangngad kah kad-an Heseekiah an mangipangpangulu nadah tataguk ta kalyom ke hiyay ‘Kanan Apu Dios di: Ha-oy an AP-APU an Dios handin ammod mun hi David ya dingngol kuy dasal mu ya tinibok di luwam. Paphodon dakat mala-uy tulun algo ya pakadallan kat ume ka nah Templok. ⁶ Ya pataguwon daka pay hi himpulut liman toon. Ihwang daka, takon tun boble an Jerusalem hi ngannen aton nan patul di Assyria. Ipaptok kuh tuwen boble gapuh dayaw ku ya gapu nah muttatyuk an hi David.’ ”

⁷ Ot kalyon Isaiah nadah mumpaptok nah patul an umala dah tubun di fig ta toptopon dat iapuwap da nah poghana ot mapoy-an.

⁸ Kanan Heseekiah di “Nganney pangimatunak an maku-lug an paphodonak ke APU DIOS ta mala-uy tulun algo ya paka-eyak nah Templona?”

⁹ Kanan Isaiah di “Waday ipatibon APU DIOS ke he-ah pangimatunam an ipaannung nay kinalina. Nganney pinhod muh pangimmatunan, tumul-uy a-on nan agdan hi himpulun akdang an mumpatap-o weno mumpada-ul hi himpulun akdang?”

¹⁰ Kanan Heseekiah di “Nalakan mumpatap-oy a-on nan agdan hi himpulun akdang mu hay mumpada-ul. Kinali pinhod kuy duma-ul hi himpulun akdang.”

¹¹ Nundasal hi Isaiah ke APU DIOS ot pada-ulon APU DIOS hi himpulun akdang di a-on nan agdan an kinapyan din patul an hi Ahas.

*Hanadan nalpud Babilon
(Isaiah 39:1-8)*

¹² Indani ya dingngol nan patul di Babilon an hi Merodak Baladan an imbabalen Baladan an nundogoh Heseekiah ot umipaeh tudok an inunnudanah regalo nan hiya. ¹³ Inapngan Heseekiah dadiyen immalin iBabilon ot ipatibonan didan am-in di kinadangyana, umat hi silber, balituk, nadan pumpabangluh kanon, hay lana, nadan usalonah gubat ya am-in nadan nabalol an odona. Am-in nadan wadah bodega na weno nah pun-ap-apuwana ya impatibonan am-in. Maid di uggena impatibon dida.

¹⁴ Indani ya imme nan profetas an hi Isaiah ke Heseekiah ot hanhananan kananay “Daanay nalpuwan dadiyen tatagu ya nganney kinali dan he-a?” Kanan Heseekiah di “Nalpu dad Babilon an nakaiddawwin boble.”

¹⁵ Kanan Isaiah di “Nganney tinibo da nah balem?” Hinumang nan patul an kananay “Tinibo dan am-in nadan kinadangyan ku. Maid di uggek impatibon dida.”

¹⁶ Ot kanan Isaiah ke hiyay “Donglom hituwen kanan APU DIOS an Kabaelasan am-in! ¹⁷ ‘Ahi madatngan nan algon ibtik dad Babilon an am-in di wada tuh balem, takon nadan inamung handidan aammod mu ingganad uwani ta maid di matdaan. ¹⁸ Mie boh diy udum hanadah holag mut makapun dat munhilbi da nah balen nan patul di Babilon.’ ”

¹⁹ Hay nun-awat Hesekiah kediyen kinalin Isaiah ya mawaday din-ong ya linggop kediyen katagguna. Ot kananah nanumang nay “Maphod hinaen impainilam ke ha-on an kinalin APU DIOS.”

Hay napoppogan di nun-ap-apuwan Hesekiah

²⁰ Am-in nadan inat Hesekiah, nadan kinapya na, nan kinapya nan ongal an pun-amungan hi danum ya nan kina-utanah dallom di lutan dalanon di danum an umali nah ongal an bohle ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Judah. ²¹ Nateh Hesekiah ot mihannot nan imbabalanan hi Manasseh an numpatul.

21

*Hay numpatulan Manasseh ad Judah
(2 Chronicles 33:1-20)*

¹ Himpulut duway toon Manasseh handih numpatulanad Judah ot mun-ap-apuh dih nalimat limay toon.* Hay ngadan inana ya hi Hepsibah. ² Nunliwat ke APU DIOS hi Manasseh te inat na nadan gaga-ihon umat hi inat handidan numbobleh din dinog-al APU DIOS handih mangali handidan aammod dan holag Israel an nalpud Egypt. ³ Impakapya na bo nadan pundayawan hi adi makulug an dios an pina-in amanan hi Hesekiah. Ya

* 21:1 21:1 ya 21:19 Am-in nadan patul ad Judah ya numboble dad Jerusalem handi numpatulan da.

ingkapya nay pun-appitan ke Baal ya hina-ad na nadan tukud an ing-ingon nan babain dios dan hi Asherah, umat hi inat Ahab an patul di Israel. Ya dinayaw nay bibittuwon. ⁴ Nangapya pay hi pun-appitan hanadah adi makulug an dios nah Templon kanan APU DIOS an pundayawan hi ngadana. ⁵ Ya nangapyah pun-appitan hanadah bittuwon nah duwan dolan nan Templon APU DIOS. ⁶ Bokon abuna dadiyen inat na te in-appit nan maghob nan lalakin imbabalena. Inat na boy mun-ayak ya mun-agba ya nundinolana nadan mumpalad ya mungketema. Ot gapu ke dadiyen himpappangen inat nan punliwatan ya impaboh-ol nah APU DIOS.

⁷ Hina-ad nay napaot an ing-ingon nan babain dios an hi Asherah nah Templo. Yaden kinalin APU DIOS handi ke David ya nan imbabalena hi Solomon an kananay “Midayaw ta nangamung di ngadan ku tuh Templo ya hitud Jerusalem an pinilik hi am-in hanadah numboblayan di holag Israel. ⁸ Deket punnanongon di holag Israel an mangun-unud am-in hanadah intugun kun Moses an muttatyuk ya adik iabulut an eda madog-al tuh boblen indat ku handidah aammod da.” ⁹ Mu ugge inun-unud nadan iJudah di tugun ku. Impangpangulun Manasseh didan mangat hi gaga-ihon nahalhalman mu hay inat handidan numbobleh din dinog-al APU DIOS handih manatong handidan aammod dan holag Israel an nalpud Egypt.

¹⁰ Hituwey kinalin APU DIOS nadah profetas an muttatyuna: ¹¹ “Inat Manasseh nadan gaga-ihon nahalhalman mu hay inat handidan Amorite. Ya impangpangulu na pay nadan tatagud Judah an mundayaw hi dios an kinapyan di tagu. ¹² Kinali, ha-oy an AP-APU an Dios di Israel ya ipaalik di manadag hi Jerusalem ya Judah. Ta mamodwong am-in nadan mangngol ketuwe.

¹³ Kastiguwok di Jerusalem, umat hi inat kud Samaria ya umat hi inat ku nah patul di Israel an hi Ahab ya nadah holag na. Ta ma-idok di tataguh din paddungnay pakaddan-iyak umat hi duyun nakaddan-iyang ot mihakkub. ¹⁴ Takon nadan ahi matdaan hanadah tataguk ya iwalong ku didat alan di buhul da didan pakialan di buhul day limmu da. ¹⁵ Athituy atok hi tataguk te nunliwat dan ha-on ya impaboh-olak nipalpu tuwali handih timmayan handidan aammod dad Egypt ingganad uwani.”

¹⁶ Dakkodakkol di impipaten Manasseh hi tatagun maid di bahul nat mialig an nalbong nan kalatad Jerusalem hi dala da mipalpuh puuna ingganah uduna. Nid-um hituwen inat na nadah inat na tuwalin gaga-ihoh hinangngab APU DIOS an impangpangulu na nadan tatagud Judah an nundayaw hi adi makulug an dios.

¹⁷ Am-in nadan inat Manasseh, takon nadan gaga-ihoh ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Judah. ¹⁸ Nateh Manasseh ot milubuk nah garden Ussa hidih balena ot mihannot nan imbabalenan hi Amon an numpatul.

*Hay numpatulan Amon ad Judah
(2 Chronicles 33:21-25)*

¹⁹ Duwampulut duway toon Amon handih numpatulanad Judah ot mun-ap-apuh dih duway toon. Hay inana ya hi Meshullemet an imbabalen Harus an iJotbah. ²⁰ Hi Amon ya gaga-ihoh damdama nadan inat nan pakabalawwon Apu Dios, umat hi nadah inat din hi amanan hi Manasseh ²¹ In-un-unud nah inainat amana ya dinayaw na damdamay adi makulug an dios an dinayaw amana. ²² Inwalong nah APU DIOS an dinayaw handidan aammod na ya uggena inun-unud nadan Tuguna.

²³ Indani mo anhan ya numplanu nadan opisyal Amon ot patayon da nah balena. ²⁴ Mu pinaten damdaman

nadan iJudah nadan namaten Amon ot ihannot da nan imbabalenan hi Josiah an numpatul.

²⁵ Am-in nadan inat Amon ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Judah. ²⁶ Inlubuk dah Amon nah lubukan hi garden Ussa ot mihannot nan imbabalenan hi Josiah an numpatul.

22

*Hay numpatulan Josiah ad Judah
(2 Chronicles 34:1-2)*

¹ Waluy toon Josiah handih numpatulanad Judah ot mun-ap-apuh dih tulumpulut ohan toon. Hay ngadan inana ya hi Jedidah an imbabalen Adaiah an iBoskat. ² Inat Josiah nadan umipaamlong ke APU DIOS an inununud nay inainat handin ammod nan patul an hi David. Impunnaanong nan inat di maphod.

*Hay nahamakan nan nitudokan di Tugun
(2 Chronicles 34:8-28)*

³ Handih mikahimpulut walun toon hi numpatulan Josiah ya intud-ak na nah Templon APU DIOS nan sekretari nan hi Sapan an imbabalen Asaliah ya inap-apun Meshullam ot iolden nah tuwe: ⁴ “Ume ka nah natag-en padin hi Hilkiah ta inilaom hin kaatnay inamung nadan guwalya nah hoob hi pihhun in-alin nadan tatagun idat da nah Templo. ⁵ Kalyom ke hiyat idat na nan pihhu nadah mumpaptok hi miphod nah Templot ibayad dah tangdan nadan mangingunu ke dadiye. ⁶ Mahapul an tumangdan dah karpentero ya mumpahok hi batu ya mahapul an gumatang dah kaiw ya batun mahapul nah pangiphodan hi Templo. ⁷ Hanadan porman ya limpiyu da, kinali adi mahapul an it-ittudok dan am-in di pangigastuwan da nah pihhu.”

⁸ Indani ya kanan nan natag-en padin hi Hilkiyah ke Sapan di “Hinamak ku nah Templon APU DIOS nan liblun nitudokan nan Tugun.” Ot idat na ke Sapan ot bidbidona.

⁹ Nibangngad hi Sapan nah patul ot kananay: “Inalan nadan opisyal mu nan pihhu nah Templo ot idinol da nadah mungngunu ya mumpaptok nadah miphod hi Templo. ¹⁰ Ya dehtu on liblun indat nan padin hi Hilkiyah ke ha-on.” Ot ibidbid nah diyen liblu nah patul.

¹¹ Handih dingngol nan patul nan nitudok kediyen liblu ya binik-i nay bulwatina ya u-umyung. ¹² Ot ioldena ke Hilkiyah an padi, hi Ahikam an imbabalen Sapan, hi Akbor an imbabalen Mikaiah, hi Sapan an sekretari ya hi Asaiah an konsehal nan ¹³ kananay “Ume kayu nah Templo makihummangan kayun APU DIOS ta itakdogak ya hantudan tataguh tud Judah mipanggep nah nitudok ketuwen liblun nahamak. Nunna-ud an bumobboh-ol hi APU DIOS ke ditaku te ugge inun-unud handidan aammod taku nadan nitudok hitu.”

¹⁴ Imme da Hilkiyah, hi Ahikam, hi Akbor, hi Sapan an sekretari ya hi Asaiah an konsehal nan patul ot eda makihummangan nah babain profetas an hi Huldah ot kalyon dan hiyay naat. Hi Huldah ya inayan Sallum an imbabalen Tikbah ya inap-apun Harhas. Hi Sallum di mumpaptok nadah bulwatih Templo. ¹⁵ Kanan Huldah ke diday “Eyu kalyon nah nangitud-ak ke dakayu. Hituway kinalin nan AP-APU an Dios di holag Israel: ¹⁶ Nunna-ud an dadagok di Jerusalem takon nadan bimmoble mipuun nah nitudok nah liblun binidbid nan patul. ¹⁷ Man-uke ya inwalongak ke dida ot ianappitan day udum an dios. Ta hidiye nan namahig di boh-ol kun dida gapun dadiyen inat da. Makulug ot adi maalubyag tun namahig an boh-ol ku ke dadiyen tatagu.

¹⁸ Mu hituwey kalyok nah patul yu: Ha-oy an AP-APU an Dios di Israel ya hituwey ipainilak ke he-a mipanggep nah nitudok nah liblu: ¹⁹ Gapu te nuntutuyu ka ot mumpakumbaba ka ke ha-on an DIOS ot bik-iyom di bulwatim ya mungkoga ka handih dingngol muy nitudok nah liblun ahik aton hi Jerusalem ya nadah bimmoblen idutak ta maid di hilibida ya dingngol kuy pumpahpahmok mu. ²⁰ Kinali adik ni-an ipaalay panadag kuh Jerusalem ya nadan bimmoble inggana mate kat adim tibon di panadagak tuh boble yu. Ahi malinggop di katayam ta miphod kan milubuk.”

Ot umanamut dadiyen intud-ak Josiah an patul ot kalyon dan hiyay kinalin diyen babain profetas.

23

Inwalong Josiah an mundayaw nadah adi makulug an dios (2 Chronicles 34:3-7,29-33)

¹ Indani ya impaayag Josiah am-in nadan aap-apud Judah ya Jerusalem ² ot ikuyug na dida nah Templo. Impakiayag na nadan padi, nadan profetas ya nadan tatagu, kadangyan ya nawotwot. Ot oltonan ibidbid ke dida nan liblun nahamak nah Templon nitudokan di nakitobbalan APU DIOS ke dida. ³ E timmaddog hi Josiah nah paldang nan tukud nah Templo ot isapata nan pakau-unudona moh APU DIOS ta atonan am-in nadan tugun an nitudok nah liblu. Ya am-in nadan tatagu ya insapata da damdaman un-unudon dah diyen nakitobbalan APU DIOS ke dida.

⁴ Ot iolden Josiah nah natag-en padin hi Hilkiyah, nadan padin bumaddang ke hiya ya nadan guwalya nah hogpan hi Templon APU DIOS an ilah-un dan am-in nadan mausal hi pundayawan ke Baal, nan babain dios an hi Asherah

ya nadan wadah kabunyan. Ot gobhon nan patul am-in datuwe nah e-elen di boblen nih-up nah Nundotal an Kidron ot ipaena nan dap-ul ad Bethel. ⁵ Kinaana nadan padin tinuddun nadan nitun-udanan patul di Judah te nun-anappit dah maghob an bangbanglu nadah pun-appitan hi adi makulug an dios nadah bobled Judah ya Jerusalem. Ya kinaana bo nadan mun-appit hi maghob an bangbanglu ke Baal, nah algo, bulan ya nadah bittuwon. ⁶ Kinaana bo nah Templo nan tukud an ing-ingon nan dios an hi Asherah ot iena na nah e-elen di Jerusalem nah Nundotal an Kidron ot gobhonah di. Tinanoptop na inggana numbalin hi dap-ul ot pun-iwahit na nadah lubukan. ⁷ Pina-i nay kiha-adan nadan linalakin pabayad day adol dah di nah Templon APU DIOS. Hidi boy pun-abolan di binabai nadah luput an mausal hi pundayawan dan Asherah.

⁸ Pina-inan am-in nadan pun-appitan an punggohoban dah bangbanglun iappit da nadah adi makulug an dios mipalpuud Geba ingganad Beersheba. Ya pinaina nan pundayawan hi adi makulug an dios nah hoob Joshua an gubernador di Jerusalem an wadah iniggid nan hoob di Jerusalem. Ya in-ali nad Jerusalem nadan padin APU DIOS an numboble nadah udum an bobled Judah. ⁹ Dadiyen papadin nun-appit nadah pundayawan hi adi makulug an dios ya ug-uggeda niabulut an mun-appit nah altar APU DIOS nah Templo, mu damanan makikan da nah tinapay an ugge naha-adan hi mumpalbag an nidat nadah ibbadan padi.

¹⁰ Pinain pay Josiah nan pun-appitan an nangadanan hi Topet nah Nundotal an Ben Hinnom ta maid di pun-appitan nadan tataguh imbabale dan lalaki weno babai nah dios an hi Molek. ¹¹ Ya kinaana nadan ing-ingon di kabayu nah hogpan nah Templon APU DIOS an in-ong-

ong handidan numpatul di Judah nah algo. Ya ginhob na nadan kalesan mausal hi pundayawan da nah algo. Niha-ad dadiye nah nih-up hi kiha-adan Nathan Melek an kapun an opisyal an mumpaptok nah dolan nan Templo.

¹² Pina-i na nan pundayawan an inha-ad handidan patul di Judah nah atop di balen di patul nah pottok di kuwartun din hi Ahas an patul. Ya pina-i na nadan pun-appitan an kinapyan handin patul an hi Manasseh nah duwan dolan nan Templo. Binukli na dadiyen pun-appitan ot ena iwele nah Nundotal ad Kidron. ¹³ Pina-i na nadan impakapyan handin patul an hi Solomon nah nangappit hi timilan di algod Jerusalem ya pinigging nan Bilid an Oliba an pun-appitan hanadah himpappangen adi makulug an dios, hi Astoret an binabain dios di Sidon, hi Kemos an dios di Moab ya hi Molek an dios di Ammon. ¹⁴ Ya pina-i na nadan tukud an panginomnoman da nah babain dios an hi Asherah. Ot iwahit nay gunit di naten taguh di ot mahibit nan lutan nipataddogana.

¹⁵ Ya pina-i na nan pun-appitan ya pundayawan ad Bethel an kinapyan handin patul an hi Jeroboam an imbabalen Nebat an nangipangulu nadah tatagud Israel an munliwat. Binanukli na inggana numbalin hi kay dap-ul ya ginhob na nan ing-ingon Asherah. ¹⁶ Indani ya tinibon Josiah on lulubuk nah duntug hidi ot ipaka-ut na nadan gunit ot gobhona nah altar hidid Bethel ot mahibit hidiyen pun-appitan. Datuwen inat Josiah di immannungan handin kalin APU DIOS an inabig handin profetas. Indani ya tinibo bon Josiah di ohan lubuk ¹⁷ ot hanhananan kananay “Dahdiy kon lubuk kediye?”

Kanan nadan tataguh did Bethel di “Hidiyey lubuk handin profetas an nalpud Judah an nangabig ketuwen inat mu tuh pun-appitan.”

¹⁸ In-olden Josiah an kananay “Miathidih diyen lubuk. Adiyu ibudal nadan gunit.”

Ot ugge nakihal nadan gunit, takon nadan gunit nan profetas an nalpud Samaria.

¹⁹ Inat Josiah di umat hi inat nad Bethel an pina-i na nadan pundayawan hi adi makulug an dios an kinapyan handidan patul di Israel ad Samarian hinumlun an namahig di boh-ol APU DIOS. ²⁰ Pinate nan am-in nadan padin di adi makulug an dios nadah pun-appitan an nun-anappitan da. Ya ginhob nay gugunit di tatagu ke dadiyen pun-appitan ot mahibit da. Ot ahi mibangngad ad Jerusalem.

Hay numpiyestaan da Josiah hi panginomnoman dah Nala-uwan nan Anghel Apu Dios

(2 Chronicles 35:1-19)

²¹ In-olden Josiah an mumpiyesta nadan tataguh panginomnoman dah Nala-uwan nan Anghel ta dayawon dah APU DIOS an Dios da mipuun hi nitudok nah liblun nakitobbalanan dida. ²² Nipalpu handih nun-ap-apuwan nadan huwes ya patul ad Israel ya Judah ya ug-ugge naat di athitun Piyestan di Nala-uwan nan Anghel APU DIOS. ²³ Inat nadan tataguh tuwen Piyestan di Nala-uwan di Anghel ad Jerusalem hi pundayaw dan APU DIOS handih mikahimpulut walun toon hi numpatulan Josiah.

Hanadan udum an maphod an inat Josiah

²⁴ Ya gapu te pinhod Josiah an maun-unud nadan nitudok an tugun nah liblun hinamak nan natag-en padin hi Hilkiyah nah Templon APU DIOS ya kinaan Josiah ad Jerusalem ya nadah bobled Judah am-in nadan mun-agba ya mungketema. Ya kinaana nadan dios hi nunhituwan nadan tatagu, hay ing-ingon nadan dios ya am-in nadan mausal hi pundayawan da nadah adi makulug an dios.

²⁵ Maid nadah namangpangulu ya nitun-ud ke hiyan numpatul di umat ke hiyan in-ohha na ya impaanhanay pundayaw na ke APU DIOS ya impaka-un-unud nay Tugun Moses.

²⁶ Mu takon di athidi ya ugge nakaan nan namahig an boh-ol APU DIOS nadah tatagud Judah ingganad uwani gapuh gaga-ihon inat din patul an hi Manasseh. ²⁷ Ot kanan APU DIOS di “Atok hi Judah di umat hi inat kud Israel. Ipaek nadan tataguh nidawwi ya iwalong kuy Jerusalem an pinilik an boblek ya iwalong ku nan Templon kanak an pundayawan dan ha-on.”

Hay napoppogan di numpatulan Josiah

(2 Chronicles 35:20–36:1)

²⁸ Am-in nadan inat nan patul an hi Josiah ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Judah.

²⁹ Kediye numpatulan Josiah ya impangulun Neko an patul di Egypt di dakol an tindalu na ot mumpae da nah Wangwang an Euphrates ta baddangana nan patul di Assyria. Inumga damdamah Josiah an impangulunay tindaluna ta eda makigubat ke dadiyen tindalun di iEgypt, mu pinaten Neko hi Josiah ad Meggido. ³⁰ Inlugan nadan opisyal nay adol nah kalesa ot mibangngad dad Jerusalem ot ilubuk da nah lubuk na.

Ot ihannot nadan tatagud Judah nan imbabalenan hi Jehoahas an numpatul.

Hay numpatulan Jehoahas ad Judah

(2 Chronicles 36:2-4)

³¹ Duwampulut tuluy toon Jehoahas handih numpatulanad Judah ot mun-ap-apuh tulun bulan. Hay inana ya hi Hamutal an imbabalen Jeremiah an iLibnah. ³² Hiya ya nunliwat ke APU DIOS te inat nay gaga-iho, umat handidan aammod na.

³³ Napoppog di pun-ap-apuwana handih dimpap Neko an patul di Egypt ad Riblah ad Hamat ot ibalud nah dit adi mun-ap-apud Jerusalem. Impumbayad diyen patul di Egypt di Judah hi tulun libut opat an gatut an kilon silber ya tulumpulut opat an kilon balituk hi buwis da. ³⁴ Indani ya impumbalin Neko hi Eliakim an imbabalen Josiah an mumpatul ad Judah. Ot hannotanay ngadan Eliakim hi Jehoiakim. Hi ke Jehoahas ya in-en Neko ad Egypt ot hidiy natayana.

*Hay numpatulan Jehoiakim ad Judah
(2 Chronicles 36:5-8)*

³⁵ Hi Jehoiakim an patul di Judah ya binuwisana nadan tatagu, mipuun hi kuwentan di limmu dat waday pamayad nah buwis an ibagan nan patul di Egypt.

³⁶ Duwampulut limay toon Jehoiakim handih numpatulanad Judah ot mun-ap-apud Jerusalem hi himpulut ohan toon. Hay ngadan inana ya hi Sebidah an imbabalen Pedaihan an iRumah. ³⁷ Takon hi Jehoiakim ya nunliwat damdaman APU DIOS umat hi inat handidan aammod na.

24

¹ Kediye numpatulan Jehoiakim ya ginubat Nebukadnesar an patul di Babilon di Judah. Nunsukuh Jehoiakim ot mumbayad boh buwis hi tulun toon ot ahina ngohayon.

² Indani ya impaalin APU DIOS di iBabilon, iAram, iMoab ya iAmmon ot dadagon day Judah. Ot hidiyey immanungan di kinalin APU DIOS an impaabig na handidah profetas mipanggep hi Judah. ³ Man-uket naat di athidi nadah iJudah ya in-olden APU DIOS an makaan dah di kad-ana gapu nadah dakol an punliwatan an inat handin patul an hi Manasseh. ⁴ Namam-ah namatayanah dakol an tatagun maid di bahul da. Dadiyen gaga-ihon inat Manasseh ya adi kal-iwan Apu Dios.

⁵⁻⁶ Nateh Jehoiakim ot mihannot nan imbabalenan hi Jehoiachin an numpatul. Am-in nadan inat Jehoiakim ya nitudok nah Liblun Nadan Patul di Judah.

⁷ Ug-ugge mo impangulun nan patul di Egypt nadan tindalunan makigubat te sinakup mon nan patul di Babilon nadan boblen sinakup ni-an di Egypt, mipalpu nah wa-el ad Egypt inggana nah Wangwang an Euphrates.

Hay numpatulan Jehoiachin ad Judah

(2 Chronicles 36:9-10)

⁸ Himpulut waluy toon Jehoiachin handih numpatulanad Judah, mu nun-ap-apu ya abuh tulun bulan.* Hay ngadan inana ya hi Nehusta an imbabalen Elnathan an iJerusalem. ⁹ Hi ke Jehoiachin ya umat ke amanan nunliwat ke APU DIOS.

¹⁰ Kediyeen numpatulana ya immali day ap-apun di tindalun di Babilon ad Jerusalem ot likkubon da. ¹¹ Indani ya immalid Jerusalem hi Nebukadnesar ¹² ot munsukuh Jehoiachin an patul di Israel, takon hi inana, nadan imbabalena, nadan opisyal di tindaluna ya nadan opisyal nah balena ke dadiyen iBabilon.

Handih mikawalun toon an nun-ap-apuwan Nebukadnesar ya in-e nad Babilon hi Jehoiachin ot mibalud hidi. ¹³ Inalan Nebukadnesar am-in nadan nabalol an wada nah Templon APU DIOS ya nah balen nan patul ot ienad Babilon. Impakialanan am-in nadan ngunut an balituk nah Templon impakapyan handin patul an hi Solomon an mausal hidi. Hidiyey immannungangan di kinalin APU DIOS. ¹⁴ Ya in-e nad Babilon nadan tatagud Jerusalem. Dadiye nadan linalakin imbabalen nan patul, nadan aap-apu, nadan titindalu, nadan nalaing an mungngunu ya nadan mumpanday. Hay ngam-ut dan am-in ya himpulun

* 24:8 24:8 ya 24:18 Am-in nadan patul ad Judah ya numboble dad Jerusalem handi numpatulan da.

libu. Ammuna nadan kawotwotan an tataguy uggena impakiala ot diday nabati.

¹⁵ In-en Nebukadnesar ad Babilon nan patul an hi Jehoiachin, hi inana, nadan inayana, nadan opisyal na ya nadan natag-ey saad nan tatagud Judah. ¹⁶ Ya impakie nay pitun libun kapkaphodan an tindalun nungkal-ot an makigubat ya hinlibun nalaing an mungngunu ya mumpanday.

¹⁷ Tinuddun Nebukadnesar an nihannot an mumpatul ad Judah ya hi Mattaniah nan tulang di ammod Jehoiachin. Hinannotanay ngadan Mattaniah hi Sedekiah.

Hay numpatulan Sedekiah ad Judah

(2 Chronicles 36:11-12; Jeremiah 52:1-3a)

¹⁸ Duwampulut ohay toon Sedekiah handih numpatulanad Judah ot mun-ap-apud Jerusalem an bobleh dih himpulut ohan toon. Hay inana ya hi Hamutal an imbalen Jeremiah an iLibnah. ¹⁹ Hi Sedekiah ya umat nah patul an hi Jehoiakim an nunliwat ke APU DIOS. ²⁰ Gapuh namahig an boh-ol APU DIOS di nangipakaanana nadah tatagud Jerusalem ya nadah bimmobbled Judah ot maid di natdaan kediyen boblen kawad-ana.

Hay nadadagan di Jerusalem

(2 Chronicles 36:13-21; Jeremiah 52:3b-11)

Indani ya nginohen Sedekiah nan patul di Babilon an hi Nebukadnesar.

25

¹ Handih mikahimpulun algoh mikahimpulun bulan hi mikahiyam an toon hi numpatulan Sedekiah ya impangulun Nebukadnesar di tindaluna ot gubaton day Jerusalem. Nungkampu da nah e-elen di Jerusalem ot pumpiggilan day puun di nunlinikkod nan binattun alad diyen boble

ta waday innun dan humgop. ² Athidiy inainat da inggana handih mikahimpulut ohan toon an numpatulan Sedekiah.

³ Handih mikahiyam an algoh mikap-at an bulan kediyen toon an ma-ma-idan moy makan nah boble ⁴ ya dinadag nadan iBabilon nan binattun alad ot hogpon dah diyen ongal an boble. Mu takon di linikkub nadan iBabilon nan boble ya binumtik metlaing am-in nadan tindalun Sedekiah kediyen hilong. Indalan da nah garden di patul ot humawwang da nah hoob an numbattanan nan duwan binattun alad ot mamtik dan numpae da nah Nundotal an Jordan.

⁵ Mu pindug nadan tindalun di Babilon da Sedekiah ot dopapon da nah nundotal an nih-up ad Jericho. Ya tinaynan am-in nadan tindaluna. ⁶ In-e dah Sedekiah ke Nebukadnesar an wadad Riblah ot humalyaonah di. ⁷ Pinate da nadan imbabalenah di yaden ang-ang-angona. Ya impakaan Nebukadnesar di matan Sedekiah, ot ahida bangkilingan ot ie dad Babilon.

*Hay nadadagan nan Templo
(Jeremiah 52:12-13)*

⁸ Indani ya immalid Jerusalem hi Nebusaradan an konsehal Nebukadnesar ya ap-apun di guwalyana handih mikapitun algoh mikaliman bulan hi mikahimpulut hiyam an toon an numpatulan Nebukadnesar ad Babilon. ⁹ Ot logabona nan Templon APU DIOS, nan balen di patul ya nadan balen am-in nadan natag-en tatagud Jerusalem. ¹⁰ Ya pinain di tindaluna nadan binattun alad di Jerusalem. ¹¹ In-e nad Babilon nadan udum an tatagun nabati, takon nadan tindalun naminhod an makid-um hi iBabilon ya nadan udum an tatagu. ¹² Mu imbatinad Judah nadan kawotwotan an maid ni-moy nganneh diyen

odon da ot pungngunuwona dida nadah lagunta ya nadah papayo.

¹³ Indani ya pina-in nadan iBabilon nadan o-ongal an giniling an tukud nan Templon APU DIOS, nadan kuliton an wadah di ya nan onngaongngal an giniling an palyuk ot ie dan am-in nadan giniling ad Babilon. ¹⁴ Impakiala day babanga, nadan pala, nadan pundalukduk hi dap-ul, nadan mausal hi kingke ya nadan giniling an ngunut an mausal nah Templo. ¹⁵ Ya impakiala da nadan malukung an puntayah dala ya nadan malukung an punggohoban hi insenso ya am-in nadan ngunut an nakapyah balituk ya silber, ¹⁶ takon nadan impakapyan din patul an hi Solomon an duwan o-ongal an tukud, nadan kuliton ya nan onngaongngal an giniling an palyuk an makaddam-ot. ¹⁷ Dadiyen duwan o-ongal an tukud ya nun-ingngo dan hindudwampulut pitun piyey katag-e da ya waday giniling an nihu-up an hin-op-at ta kagodwan piyey katag-ena. Ya naal-alkusan di nunlinikkod ke dadiyen tukud hi pomegranate an nakapyah giniling.

*Hay niayan nadan Judah ad Babilon
(Jeremiah 52:24-27)*

¹⁸ In-ena damdaman balud da Seraiah an natag-en padi, hi Sephaniah an mihaynod ke hiya ya nadan tulun opisyal nah Templo. ¹⁹ Ya inala nad Jerusalem nan ap-apun di tindalu, liman konsehal nan patul an nabati nah boble, nan opisyal an mihaynod nah ap-apun di tindalu ya nan sekretarin di tindalu ya nan-om hanadah tatagu. ²⁰ Ot ien Nebusaradan didah kad-an nan patul di Babilon an wadad Riblah an ongal an bobled Hamat. ²¹ Ot pipaten nan patul dida.

Hidiyey naat an nien am-in nadan tatagud Judah hi udum an boble.

*Hi Gedaliah di gobernador ad Judah
(Jeremiah 40:7-9; 41:1-3)*

²² Impumbalin Nebukadnesar hi Gedaliah an imbabalen Ahikam ya inap-apun Sapan hi gobernador ad Judah ta hiyay mangipaptok nadah tatagun ugge nied Babilon.

²³ Handih dingngol nadan aap-apu ya tindalun iJudah an ugge nunsuku nadah iBabilon di mipanggep kediyen ya eda nakihayyup ke Gedaliah ad Mispah. Datuwen aap-apu ya da Ismael an imbabalen Nethaniah, hi Johanan an imbabalen Kareah, hi Seraiah an imbabalen Tanhumet an iNetopah ya hi Jaasaniah an holag Maakah an ibba da nadan tindalu da.

²⁴ Kanan Gedaliah ke diday “Adi kayu tumakut nadah opisyal di Babilon. Mihtu kayu tuh boble ya munhilbi kayu nah patul di Babilon ta maphod am-in di maat ke dakayu.”

²⁵ Mu handih mikapitun bulan kediyen toon ya immed Mispah Ismael an imbabalen Nethaniah ya inap-apun Elishama an membro nah familyan di patul an ibbanay himpulu nadah tataguna ot patayon dah Gedaliah takon nadan ibbanan iJudah ya iBabilon an wadaha di. ²⁶ Ot tumayan am-in nadan natdaan an iJudah an wadwada-an ya ma-ma-idan takon nadan aap-apu ya tindalu ot bumtik da Egypt te tumakut da nadah iBabilon.

*Impae dah Jehoiachin an nibalud
(Jeremiah 52:31-34)*

²⁷ Handih mikaduwapulut pitun algoh mikahimpulut duwan bulan di mikatulumpulut pitun toon an nibaludan Jehoiachin ya numpatul hi Ebil Merodak ad Babilon. Maule hiya ke Jehoiachin an patul ad Judah ot ipaena.

²⁸ Ya gapu te makaulleh Evil Merodak ya indatanah natagtag-en madaydayaw an saad mu nadan udum an patul an nie damdamad Babilon. ²⁹⁻³⁰ In-abulut nan

mahannotan nan imbulwatin Jehoiachin an bulwatin di balud ya in-abulut nan makikan ke hiya. Ya indatana pay hi kabigabigat hi igattang nah mahapul na inggana handih nate.

Nan Kalin Apu Dios
Ifugao, Tuwali: Nan Kalin Apu Dios Bible

Copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ifugao, Tuwali)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Feb 2021 from source files dated 10 Feb 2021

49ee376c-72c3-5db8-beb4-e0ad2751a4bf